

WYNIKI

ogólnopolskich, naukowych badań ankietowych

pt.

Rozwój i polityka gospodarcza Polski w kontekście wejścia do Unii Europejskiej

Warszawa, marzec-grudzień 2003 r.

Spis treści:

1. Informacje o badaniu	3
2. Część I. Przeszła i bieżąca polityka gospodarcza Polski	5
2.1. Wpływ wejścia Polski do OECD i NATO na jej rozwój gospodarczy	5
2.2. Ocena jakości polityki gospodarczej rządu, polityki pieniężnej NBP oraz stopnia ich koordynacji w Polsce w latach 2000-2002	6
2.3. Przyczyny obecnego spowolnienia gospodarczego (recesji) w Polsce	6
2.4. Ocena jakości poszczególnych elementów polityki gospodarczej rządu	8
2.5. Ocena realizacji celów polityki gospodarczej w 2002 r.	9
2.6. Polityka obecnego rządu a dysproporcje rozwoju regionalnego w Polsce	10
2.7. Ocena wpływu zmian w kodeksie pracy na stan gospodarki	11
2.8. Proponowane działania rządowe dla poprawienia sytuacji gospodarczej w Polsce	11
3. Część II. Prognozy rozwoju gospodarczego	13
3.1. Wzrost gospodarczy Unii Europejskiej i jego prognoza	14
3.2. Prognoza ceny ropy naftowej na świecie	14
3.3. Stopa bezrobocia w Polsce i jej prognoza	14
3.4. Wzrost gospodarczy Polski i jego prognoza	15
3.5. Stopa inflacji w Polsce i jej prognoza	15
3.6. Deficyt budżetowy w Polsce i jego prognoza	16
3.7. Deficyt bilansu obrotów bieżących w Polsce i jego prognoza	16
3.8. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski i jego prognoza	17
3.9. Stopa procentowa banku centralnego w Polsce i jej prognoza	17
3.10. Wartość indeksu WIG na GPW w Warszawie i jego prognoza	18
3.11. Kurs walutowy w Polsce i jego prognoza	18
3.12. Średnia płaca w sektorze publicznym i prywatnym w Polsce	18
4. Część III. Przyszła polityka gospodarcza Polski i jej efekty	19
4.1. Dewaluacja złotego przed wejściem do strefy euro	19
4.2. Wpływ wejścia do Unii Europejskiej na rozwój gospodarczy Polski	19
4.3. Wpływ przystąpienia do Unii Gospodarczej i Walutowej na rozwój gospodarczy Polski	21
4.4. Wpływ wejścia do Unii Europejskiej na wybrane sektory Polski	21
4.5. Zmiana obciążeń podatkowych w Polsce w związku z wejściem do Unii Europejskiej	22
4.6. Działania, które polski rząd powinien wprowadzić dla szybszego “dogonienia” Unii Europejskiej	23
5. Analiza wybranych związków	25
5.1. Związki w części pierwszej – “Przeszła i bieżąca polityka gospodarcza Polski”	26
5.2. Związki w części drugiej- “Prognozy rozwoju gospodarczego”	29
5.3. Związki w części trzeciej – “Przyszła polityka gospodarcza Polski i jej efekty”	30
Załącznik 1.	31

1. Informacje o badaniu

W miesiącach: kwiecień – maj 2003 r. przeprowadzone zostało badanie ankietowe, które miało na celu poznać opinie naukowców różnych specjalności na temat wybranych elementów sytuacji gospodarczej w Polsce oraz prognoz rozwoju naszego kraju w kontekście wejścia do Unii Europejskiej. Ankieta ta została wysłana do wielu ośrodków naukowych w Polsce (instytutów i ośrodków badawczych, różnych jednostek uczeni wyższych, organizacji ekonomistów).

Badania te miały charakter niekomercyjny i niewykluczone, że będą przeprowadzane cyklicznie. Pozwalają one na zobiektywizowanie różnych opinii oraz uzyskanie informacji na temat oczekiwań rozwoju gospodarczego.

Badania był zorganizowane wspólnie przez kilka ośrodków:

- Katedrę Polityki Gospodarczej Szkoły Głównej Handlowej (wraz z działającym przy niej SKN Polityki Gospodarczej);
- Centrum Badań nad Przemianami Społeczno-Gospodarczymi w Europie w School of Slavonic and East European Studies – University College London;
- Radę Naukową Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (OW PTE) i Sekcję Polityki Gospodarczej OW PTE.

W organizację badań zaangażowani byli przede wszystkim:

- studenci współpracujący z Katedrą Polityki Gospodarczej, kierowani przez p. Ziemowita Kordeckiego (Piotr Kisielewski oraz Leszek Baj, Jarosław Bieniecki, Łukasz Kubicki, Marek Martyniszyn, Artur Neufeld, Jakub Ryba, Anita Uchańska i Michał Ząbczyński), pod nadzorem merytorycznym następujących osób:
- prof. dr hab. Jacek Brdulak – Przewodniczący Rady Naukowej OW PTE, Katedra Geografii Ekonomicznej SGH,
- prof. zw. dr hab. Jan Kaja – Kierownik Katedry Polityki Gospodarczej,
- dr Tomasz Mickiewicz – Kierownik Centrum Badań nad Przemianami Społeczno-Gospodarczymi w Europie w School of Slavonic and East European Studies – University College London,
- dr Krzysztof Piech (koordynator badań) – Przewodniczący Sekcji Polityki Gospodarczej OW PTE, Katedra Polityki Gospodarczej SGH.

Ankieta została podzielona na cztery części:

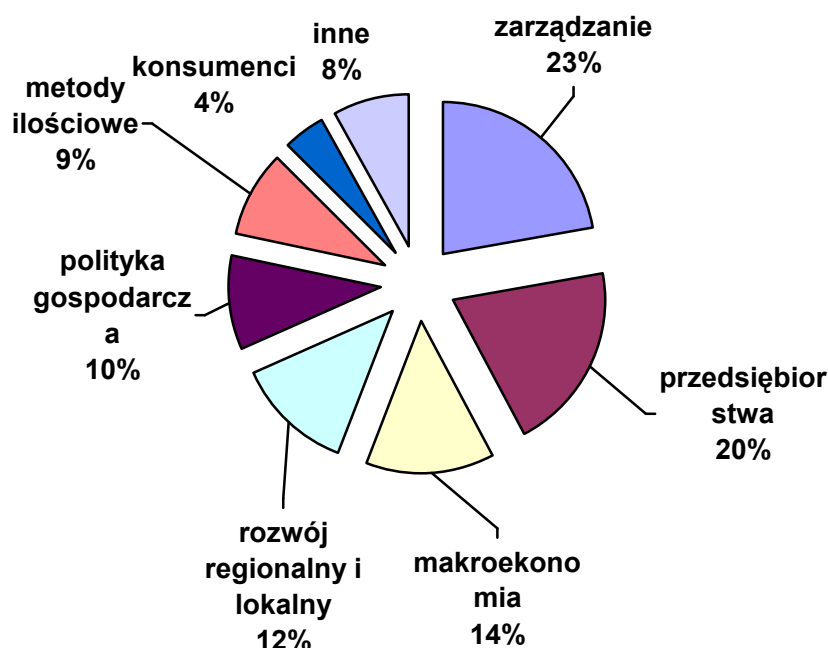
1. Przeszła i bieżąca polityka gospodarcza Polski (11 pytań);
2. Prognozy rozwoju gospodarczego (12 pytań);
3. Przyszła polityka gospodarcza Polski i jej efekty (6 pytań);
4. Metryczka (4 pytania);

Do ankiety zostały również załączone odpowiednie dane historyczne. Pełna wersja ankiety zamieszczona jest w Załączniku 1. na stronie xx.

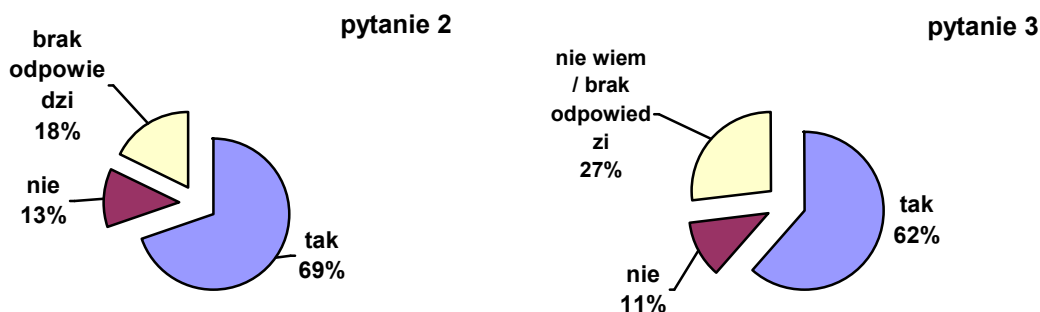
Ankiety zostały rozesłane (pierwsza połowa kwietnia) do 444 ośrodków w całej Polsce (nie licząc SGH). Zbierane były do początku maja. Odbiorcami były zakłady, katedry i instytuty badawcze na wyższych uczelniach, niezależne jednostki naukowe, organizacje ekonomistów. W sumie otrzymaliśmy w 96 odpowiedzi.

Ośrodki miejskie, które reprezentowali respondenci: Białystok – 2, Bielsko-Biała – 2, Trójmiasto – 13, Gliwice – 1, Jelenia Góra – 2, Katowice – 10, Kielce – 5, Koszalin – 8, Kraków – 8, Lublin – 2, Łódź – 5, Opole – 2, Poznań – 2, Szczecin – 3, Toruń 3, Warszawa – 12 (w tym 4 z SGH), Włocławek – 1, Wrocław – 7, pozostałe (anonimowe) – 8.

Ośrodki, do których kierowane były ankiety, zostały wyselekcjonowane ze względu na profil działalności, którym były szeroko pojęte nauki ekonomiczne. Najliczniejszą grupą ośrodków, z których otrzymaliśmy zwrot ankiet, zajmuje się zarządzaniem i przedsiębiorstwami (por. pytanie nr 1 metryczki). Stanowiła ona łącznie 43% wszystkich respondentów. Kolejną grupą były jednostki zajmujące się makroekonomią (14%), rozwojem regionalnym i lokalnym (12%), polityką gospodarczą (10%) metodami ilościowymi (9%) oraz problematyką konsumentów (4%).¹

Respondenci w zdecydowanej większości (69%) opowiedzieli się za powtórnym przeprowadzeniem badania, natomiast 13% było przeciwnego zdania (por. pytanie nr 2 metryczki). Respondenci również w większości (62%) opowiedzieli się za ponownym udziału w badaniu, przy 11% przeciwnych odpowiedzi (por. pytanie nr 3 metryczki).

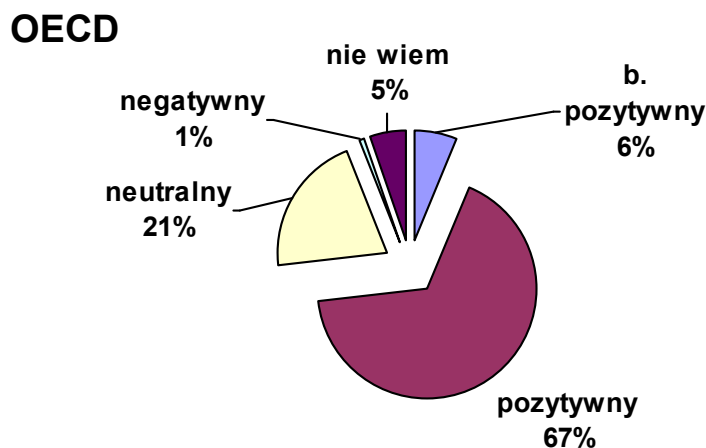
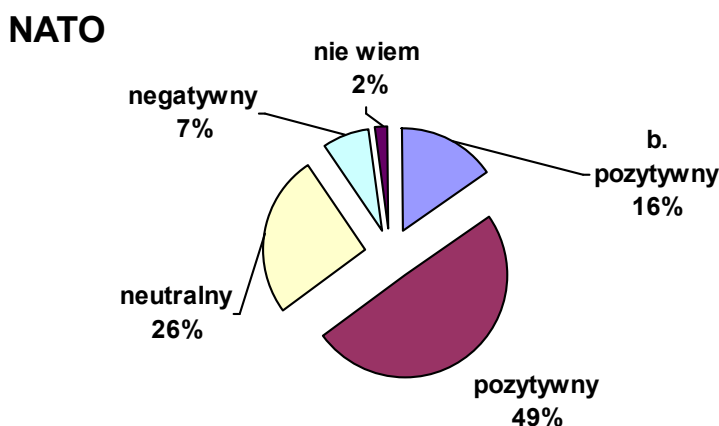
¹ W pozycji “inne” wskazywano kolejno: finanse i edukacja ekonomiczna (po 4), międzynarodowe stosunki gospodarcze (gospodarka światowa) – 3 oraz prawo (2).

2. Część I. Przeszła i bieżąca polityka gospodarcza Polski

Celem tej części było poznanie opinii polskich ekonomistów na temat ich ocen dotyczących przeszłej i bieżącej polityki gospodarczej Polski.

2.1. Wpływ wejścia Polski do OECD i NATO na jej rozwój gospodarczy

Pierwsze pytanie miało charakter podsumowujący efekty działalności rządów wpływające na zewnętrzne uwarunkowania instytucjonalne w poprzednich latach z perspektywy czasowej (por. pytania nr 1 i 2 pierwszej części ankiety). Wejście Polski do OECD zostało lepiej ocenione (73% respondentów wyraziło co najmniej pozytywną opinię), niż do NATO (65% co najmniej pozytywnych opinii). Nikt z badanych nie określił wpływu wejścia Polski do NATO czy OECD jako bardzo negatywny, jednakże zdania na temat wpływu wejścia do NATO na rozwój gospodarczy Polski charakteryzują się większą rozbieżnością wyników (7% jednostek oceniło go jako negatywny, a 16% – bardzo pozytywny).

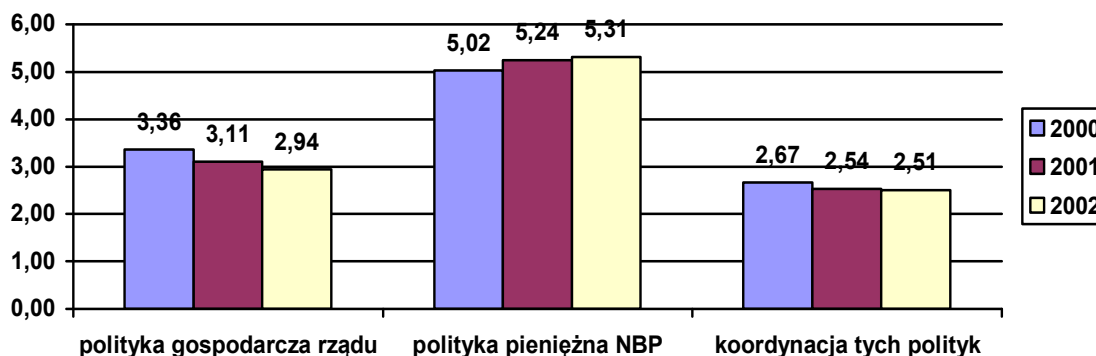
2.2. Ocena jakości polityki gospodarczej rządu, polityki pieniężnej NBP oraz stopnia ich koordynacji w Polsce w latach 2000-2002

Respondenci zostali poproszeni (por. pytania nr 3 i 4 pierwszej części ankiety) o dokonanie oceny jakości prowadzenia dwóch elementów składowych polityki gospodarczej: jej części prowadzonej przez rząd oraz polityki pieniężnej banku centralnego. Zdaniem respondentów, wraz z pogarszającą się z roku na rok oceną polityki gospodarczej rządu (z 3,39 w 2000 r. do 2,94 w 2002 r.- w skali od 0 do 10), poprawiała się ich opinia co do jakości polityki pieniężnej prowadzonej przez NBP (odpowiednio: z 5,02 do 5,31).

Dla każdego kraju ważne jest, by polityka pieniężna banku centralnego i polityka gospodarcza realizowana przez rząd (lub inną władzę wykonawczą), niezmiernie ważne dla rozwoju gospodarczego, uzupełniały się wzajemnie. W przeciwnym razie, w przypadku dużego nieskoordynowania działań obu tych podmiotów polityki gospodarczej, efektywność osiągania celów polityki gospodarczej jest niższa, od optymalnej.

W opinii respondentów (por. pytanie nr 5 pierwszej części ankiety), coraz słabsza była ocena koordynacji obu tych polityk (spadek z 2,67 do 2,51 między 2000 i 2002 r.). Co więcej, została ona gorzej oceniona niż każda z tych polityk osobno. W tej sytuacji bardziej palącym problemem, niż poprawa jakości polityki gospodarczej rządu, jest poprawienie jej koordynacji z polityką pieniężną. Mówiąc inaczej, dwie najważniejsze dla gospodarki naszego kraju instytucje państwa, jakimi są rząd i NBP, powinny dążyć do lepszego porozumienia się, może nawet w większym stopniu, niż do poprawienia jakości prowadzonej przez nie polityki.

Średnia ocen poszczególnych elementów wyrażona w skali od 0 – ocena minimalna do 10 – ocena maksymalna została przedstawiona poniżej.

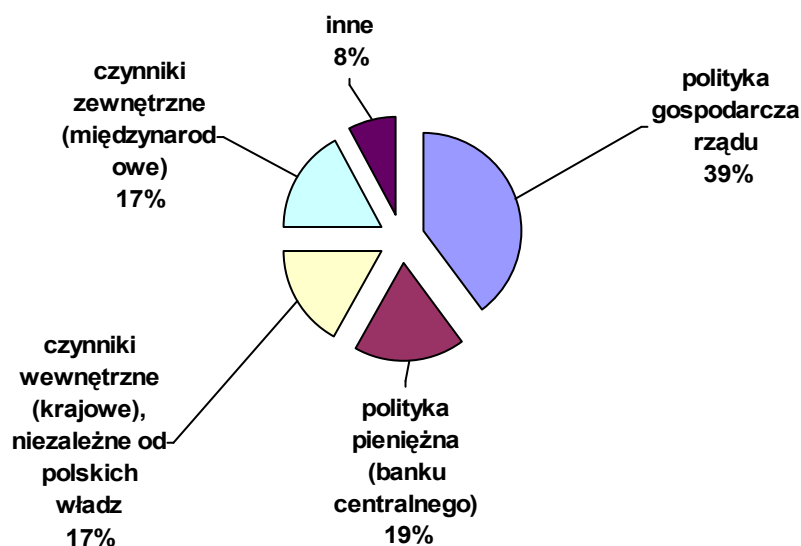

2.3. Przyczyny obecnego spowolnienia gospodarczego (recesji) w Polsce

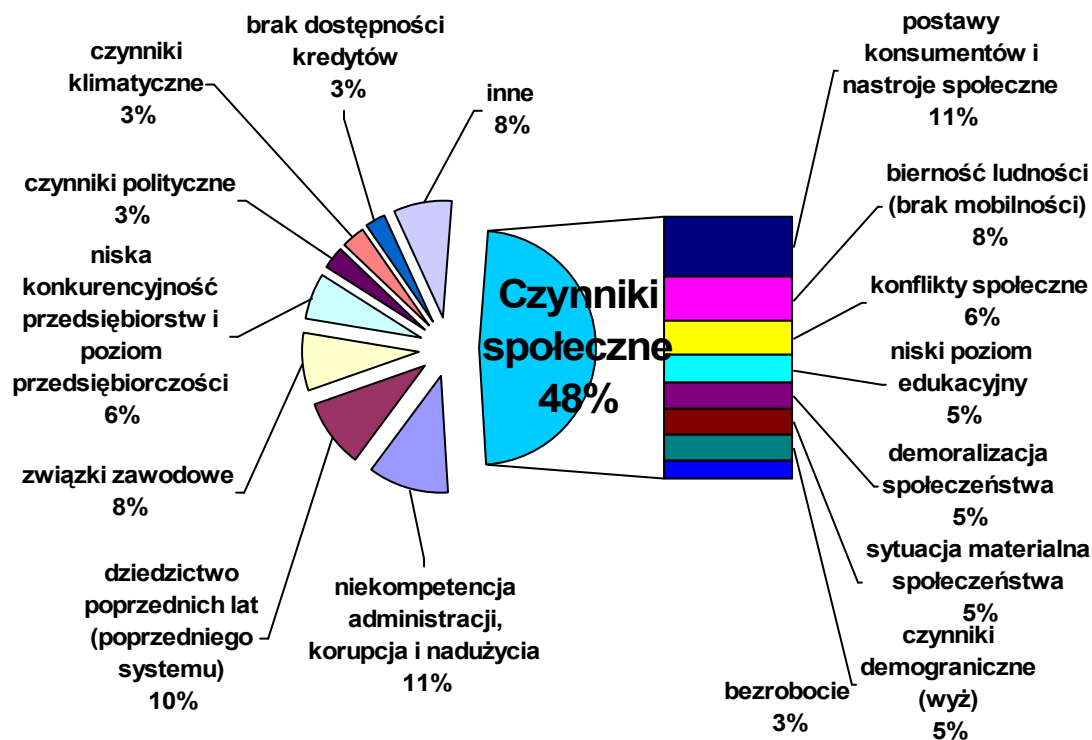
Respondenci proszeni byli o wyrażenie swojej oceny odnośnie przyczyn obecnych problemów gospodarczych naszego kraju (por. pytanie nr 6 pierwszej części ankiety).

Jako najważniejszy czynnik sprawczy obecnego spowolnienia gospodarczego respondenci uznali politykę gospodarczą rządu (39%), na drugim miejscu zaś – politykę pieniężną (19%). Wpływ pozostałych czynników wewnętrznych i zewnętrznych oceniony został jednakowo (po

17%) i był ponad dwukrotnie mniejszy, niż wpływ polityki gospodarczej rządu. Wagę innych, niż wymienione, grup czynników dla wywołania obecnego spowolnienia gospodarczego w Polsce, respondenci średnio ocenili na 8%.

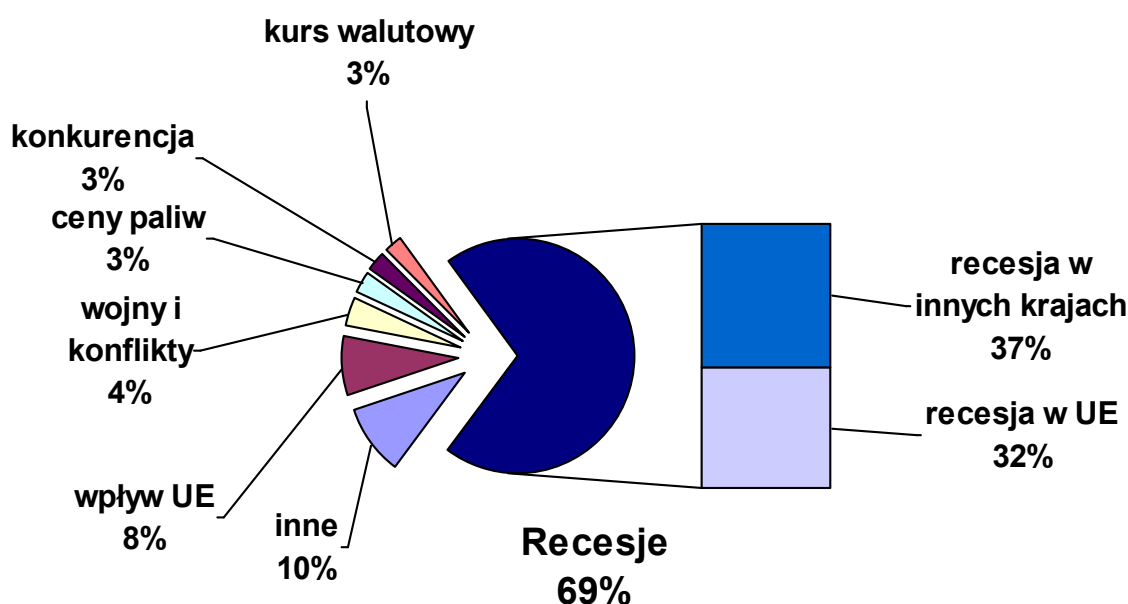

Wśród czynników wewnętrznych, niezależnych od polskich władz, przede wszystkim wymieniano czynniki społeczne (w 48%), wśród których największą rolę odgrywały postawy konsumentów i nastroje społeczne (11%), bierność ludności i brak jej mobilności, czyli ogólne trudności w przystosowaniu się społeczeństwa do nowych warunków gospodarowania (8%), a także konflikty społeczne (6%).

Spośród pozostałych czynników wewnętrznych, najczęściej wytykano niekompetencję administracji, korupcję i nadużycia (11%), dziedzictwo poprzedniego systemu (10%), zbyt dużą siłę związków zawodowych (8), a także niską konkurencyjność przedsiębiorstw i niski poziom przedsiębiorczości w naszym kraju (6%). Wskazywano też na czynniki klimatyczne (powódź) – 3%. Wszystkie opinie zosały zebrane na poniższym rysunku.

Wśród czynników zewnętrznych (międzynarodowych) przede wszystkim wymieniano recesję czy osłabienie światowego tempa rozwoju – w 69% przypadków, w tym w Unii Europejskiej (najczęściej wskazywano na rolę Niemiec) – 32%. Mniejsze znaczenie miał “wpływ Unii Europejskiej” (8%), a jeszcze mniejszy – wojny i konflikty (4%). Wśród innych czynników, które miały wpływ na spowolnienie wzrostu gospodarczego w Polsce (10% odpowiedzi) wymienić można napływ kapitału zagranicznego i wrogie przejęcia.²

2.4. Ocena jakości poszczególnych elementów polityki gospodarczej rządu

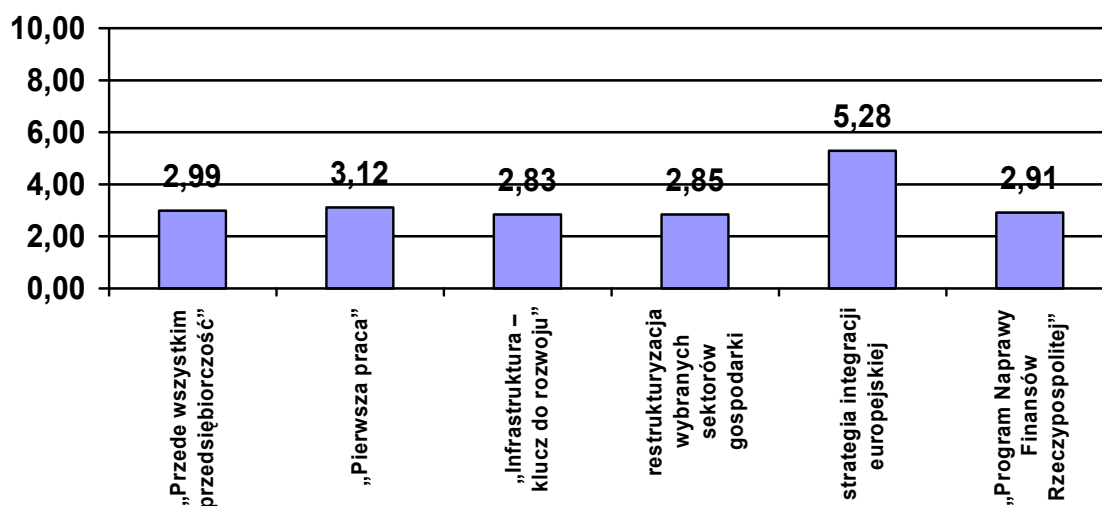
Respondenci poproszeni również zostali o ocenę (w skali od 0 – ocena minimalna do 10 – ocena maksymalna) poszczególnych, ważnych elementów polityki gospodarczej obecnego rządu (por. pytanie nr 7 pierwszej części ankiety). Były to programy: “Przede wszystkim przedsiębiorczość”, “Pierwsza praca”, “Infrastruktura – klucz do rozwoju”, wraz z najnowszym “Programem Naprawy Finansów Rzeczypospolitej”, a także elementy średniookresowej działalności rządu, takie jak: restrukturyzacja wybranych sektorów gospodarki, strategia integracji europejskiej.

Generalnie rzecz biorąc, poszczególne, ważne elementy polityki gospodarczej rządu zostały oceniono dość słabo: “na trzy” w skali dziesięciopunktowej. Spośród tych pięciu elementów, najlepsze oceny uzyskał program pierwsza praca, a najsłabszą “Infrastruktura – klucz do rozwoju”.

² Pozostałe odpowiedzi były pojedyncze (nie powtarzały się, nie były do siebie zbliżone).

- “Przede wszystkim przedsiębiorczość” – 2,99,
- “Pierwsza praca” – 3,12,
- “Infrastruktura – klucz do rozwoju” – 2,93,
- “Program Naprawy Finansów Rzeczypospolitej” – 2,91,
- restrukturyzacja wybranych sektorów gospodarki – 2,85.

Jedynym wyjątkiem na tle tych dość słabych ocen była strategia integracji europejskiej, która jako jedyna uzyskała ocenę ponad cztery (5,28).

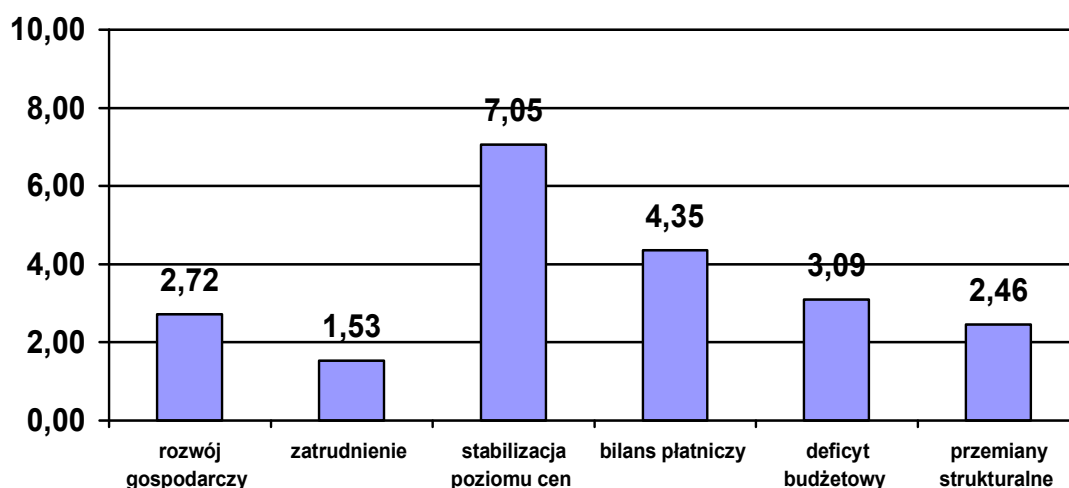

2.5. Ocena realizacji celów polityki gospodarczej w 2002 r.

Polityka gospodarcza państwa (zarówno rządu, jak i banku centralnego) realizuje swoje cele. Najczęściej rozumie się je w sposób “wąski” i utożsamia z celami polityki stabilizacyjnej (niem. *Processziele*), którymi są: stabilizacja poziomu cen, pełne zatrudnienie, wzrost gospodarczy (niektórzy dodają: stabilny i szybki), zewnętrzna równowaga finansowa (równowaga bilansu płatniczego).³ Oprócz tego dodać można wewnętrzną równowagę finansową, która wyraża się w postulatcie dążenia do zbilansowania budżetu. W gospodarkach krajów transformacji systemowej niezmiernie ważny jest jeszcze jeden cel – przemiany strukturalne (prowadzące do zastąpienia gospodarki postsocjalistycznej – gospodarką rynkową).

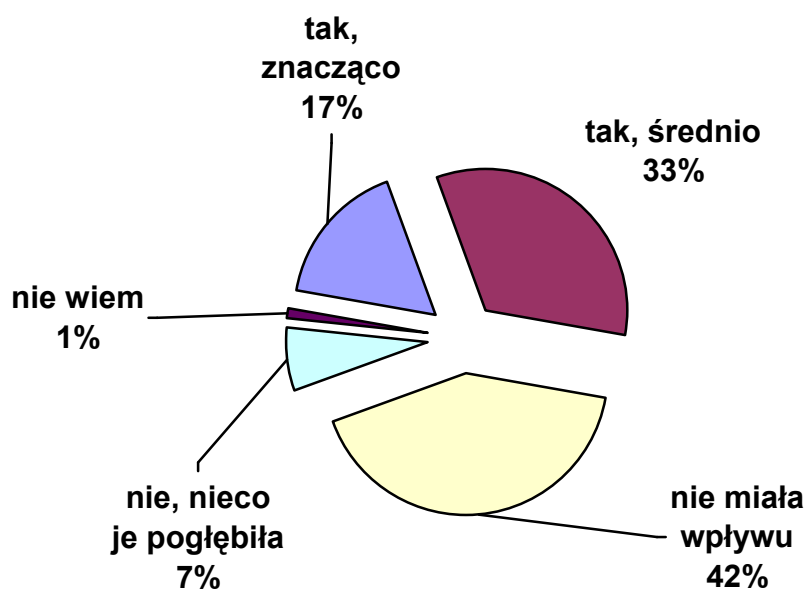
Spośród wymienionych elementów (por. pytanie nr 8 pierwszej części ankiety), najlepiej oceniona została i zyskała notę znacznie powyżej przeciętnej – walka z inflacją (7,05 w skali od 0 – ocena minimalna do 10 – ocena maksymalna). Najsłabiej natomiast oceniono skuteczność walki z bezrobociem (jedynie 1,53 w skali dziesięciopunktowej). Przyjmując, że walka z inflacją oraz wpływ na stan bilansu płatniczego (ocena 4,35) są domeną banku centralnego widać, że te elementy zostały ocenione znacznie lepiej, niż cele, za które odpowiedzialny jest rząd (rozwój gospodarczy – 2,72, zatrudnienie – 1,53, deficyt budżetowy – 3,09, przemiany strukturalne – 2,46).

³ Kanon ten został sformułowany w ustawie o stabilności (“Stabilitätsgesetz”) uchwalonej przez parlament niemiecki w maju 1967 r. i znany jest w literaturze poświęconej teorii polityki gospodarczej pod nazwą: magiczny czworokąt celów.

2.6. Polityka obecnego rządu a dysproporcje rozwoju regionalnego w Polsce

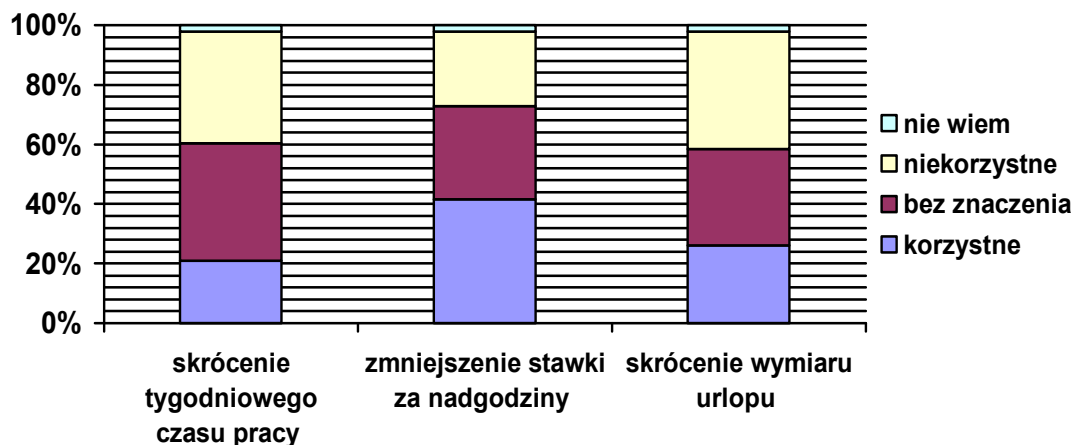
Innym elementem polityki państwa jest polityka regionalna. Jednym z jej celów jest zmniejszenie dysproporcji rozwoju w skali całego kraju (por. pytanie nr 9 pierwszej części ankiety). Respondenci na ogół odpowiedzieli, iż polityka obecnego rządu pozytywnie wpłynęła na zmniejszenie tych dysproporcji (w sumie 50%) lub że nie miała na nie wpływu (aż 42%). Jedynie 7% respondentów wskazało, że obecny rząd doprowadził do pogłębienia dysproporcji rozwoju regionalnego w Polsce.

Żaden z respondentów nie wybrał odpowiedzi “nie, znacznie je pogłębiła”.

2.7. Ocena wpływu zmian w kodeksie pracy na stan gospodarki

Respondenci poproszeni zostali o ocenę wpływu zmiany trzech istotnych uregulowań w kodeksie pracy na stan polskiej gospodarki (por. pytanie nr 10 pierwszej części ankiety). Były to: skrócenie tygodniowego czasu pracy, zmniejszenie stawki za nadgodziny, skrócenie wymiaru urlopu). W ocenie respondentów, skrócenie tygodniowego czasu pracy raczej nie będzie miało wpływu na stan polskiej gospodarki (40%), lub będzie to wpływ niekorzystny (37,5); tylko 21% respondentów odpowiedziało, że będzie to wpływ korzystny.

Zmniejszenie stawki płaconej za nadgodziny będzie raczej miało – zdaniem respondentów – korzystny wpływ na stan gospodarki (42%), lub neutralny (31%), a jedynie 25% respondentów uważało, że będzie to wpływ niekorzystny.

Jeśli chodzi o skrócenie wymiaru urlopu, to 40% respondentów odpowiedziało, że będzie to niekorzystne dla Polskiej gospodarki, ok. 26% – że korzystne, a 32% - że nie będzie miało istotnego wpływu.

2.8. Proponowane działania rządowe dla poprawienia sytuacji gospodarczej w Polsce

Respondentom zostało zadane pytanie otwarte o ich wskazówki dla obecnego rządu, które ten powinien podjąć dla poprawy obecnej sytuacji gospodarczej (por. pytanie nr 11 pierwszej części ankiety). Zebrane odpowiedzi (90% respondentów wypowiedziało się na ten temat; mogli podać więcej niż jedną radę), zostały uporządkowane, pogrupowane, a następnie przedstawione w tabeli poniżej, wraz z ilością wskazań przez respondentów. Stworzyły one listę najważniejszych działań dla rządu, które mają doprowadzić do poprawienia sytuacji gospodarczej w naszym kraju.

Zgodnie z nimi, najczęściej uznaje się za konieczne zmniejszenie podatków, a także konieczna jest reforma systemu finansów publicznych. Kolejnym, postulatem jest wprowadzenie zmian w prawie gospodarczym, w tym szczególnie jego liberalizacja, zwiększenie przejrzystości i prostoty. Następnym proponowanym kierunkiem zmian, jest poprawienie sytuacji na rynku pracy, a dalszym – wprowadzenie szeregu działań prorozwojowych (w tym z zakresu polityki edukacyjnej, naukowej i technologicznej). Kolejne ważne kierunki działań to polityka proeksportowa, reforma administracji publicznej, dalsza

restrukturyzacja gospodarki, rozwój infrastruktury. Na kolejnych miejscach pod względem częstości proponowanych zmian respondenci wskazali: eliminację afer gospodarczych i korupcji, a także opracowanie i wdrażanie długofalowej strategii rozwoju gospodarczego.

Lista działań, które rząd powinien podjąć dla poprawienia sytuacji gospodarczej w Polsce

Działanie	liczba wskazań
1. Zmiany podatkowe , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie podatków • wprowadzenie podatku liniowego • likwidacja ulg podatkowych 	32 25 3 2
2. Zmiany wydatków publicznych , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • reforma finansów publicznych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> a. likwidacja agencji i funduszy celowych b. liberalizacja i uproszczenie systemu podatkowego • naprawa/racjonalizacja/zmniejszenie wydatków budżetowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> a. obniżyć wydatki socjalne • zmniejszenie deficytu budżetowego 	23 12 (4) (2) 7 (2) 2
3. Zmiany prawa (gospodarczego) , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • usprawnienie procedur dla prowadzenia działalności gospodarczej • stabilizacja prawa gospodarczego • przejrzystość, prostota (oraz liberalizacja) prawa gospodarczego⁴ 	18 2 3 10
4. Zwiększenie zatrudnienia , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • uruchomienie programu przeciwdziałania bezrobociu w tym zwłaszcza wśród młodzieży i absolwentów • wprowadzenie robót publicznych • zmiany w kodeksie pracy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> a. jego liberalizacja, obniżenie kosztów pracy 	17 2 4 7 (3)
5. Reforma sfery instytucjonalnej państwa , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • redukcja biurokracji i administracji 	12 6
6. Działania prorozwojowe , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wzrost nakładów na badania i rozwój • zwiększenie postępu technologicznego (poprzez m.in. wzrost inwestycji) • edukacja (wzrost nakładów, reforma organizacji szkolnictwa, kształtowanie świadomości ekonomicznej społeczeństwa) • polityka naukowa i innowacyjna 	11 2 2 4 2
7. Zmiany strukturalne (głównie zrestrukturyzowanie nierentownych działów gospodarki, zmniejszenie dotacji dla nich)	11
8. Wpływanie na eksport , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • jego promocja • jego pobudzanie 	9 3 5
9. Ograniczenie wpływu polityków na gospodarkę ⁵ , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • poprawa nadzoru właścicielskiego skarbu państwa⁶ • lepsza, apolityczna współpraca rządu z NBP • poprawa "jakości rządzenia" 	7 3 2 2
10. Wspieranie rozwoju infrastruktury , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • przez wzrost inwestycji, m.in. finansowanych z budżetu państwa 	7 2
11. Eliminacja afer gospodarczych i korupcji	6
12. Długofalowa strategia rozwoju gospodarczego (w tym restrukturyzacji)	6
13. Wspieranie przedsiębiorczości (małe i średnie przedsiębiorstwa)	5

⁴ Zdaniem jednego z respondentów, "jego skomplikowanie i zmienność mają gorsze skutki dla gospodarki, niż wysokość stawek podatkowych".

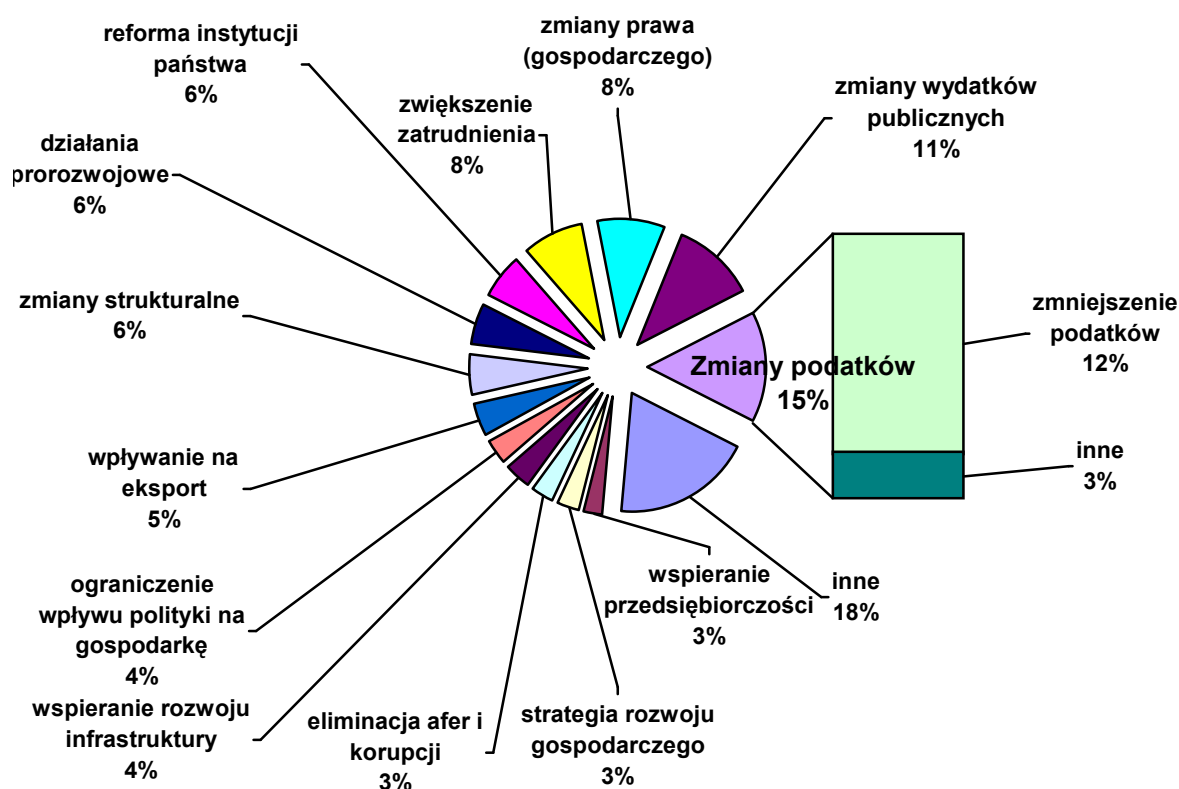
⁵ Choć jak jeden z respondentów zauważył, oznacza to dla rządzących "samounicestwienie się".

⁶ By nie było takich sytuacji, jak jeden z respondentów to ujął: "Staszek chciał sprawdzić się w biznesie".

14. Przyspieszone wybory parlamentarne, w tym:	4
• dymisja rządu	1
15. Pobudzenie inwestycji	4
16. Zmniejszenie szarej strefy	4
17. Zwiększenie napływu kapitału zagranicznego	4
18. Wykorzystać wejście do Unii Europejskiej	3
19. Przyspieszenie prywatyzacji	3
20. Reforma systemu ubezpieczeń społecznych (i ZUS)	3
21. Reforma NBP i RPP	2
22. Zwiększyć poparcie społeczne	2

Oprócz tego wspomniano pojedynczo szereg innych działań, które ze względu na brak ich powtarzalności, nie zostały powyżej zanalizowane.

Procentowy udział proponowanych postulatów został przedstawiony w formie graficznej poniżej.

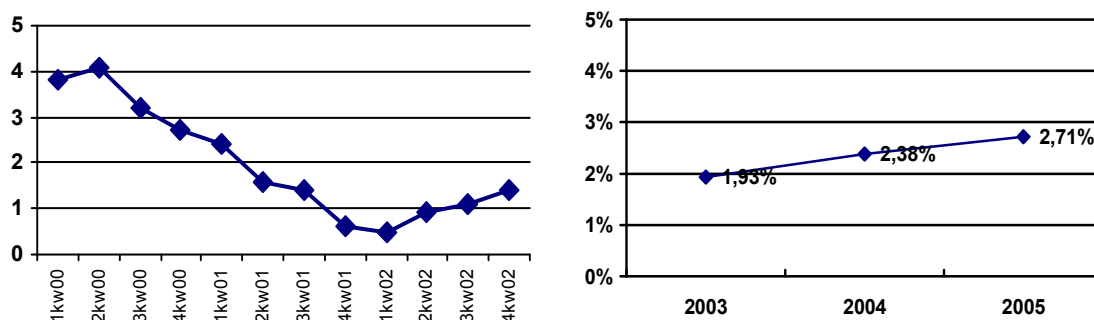
3. Część II. Prognozy rozwoju gospodarczego

Część ta miała na celu zebranie prognoz poszczególnych wskaźników gospodarczych z różnych ośrodków, ich uśrednienie, a następnie podanie przeciętnej wartości danego wskaźnika. Wyniki te można traktować jako prognozę gospodarczą dokonaną przez środowisko naukowo-ekonomiczne naszego kraju. Respondenci byli proszeni o uwzględnienie założenia, że Polska i inne kraje kandydujące wejdą do Unii Europejskiej w 2004 r. W ten sposób zebraliśmy opinie na temat oczekiwanych zmian spowodowanych rozszerzeniem Unii.

3.1. Wzrost gospodarczy Unii Europejskiej i jego prognoza

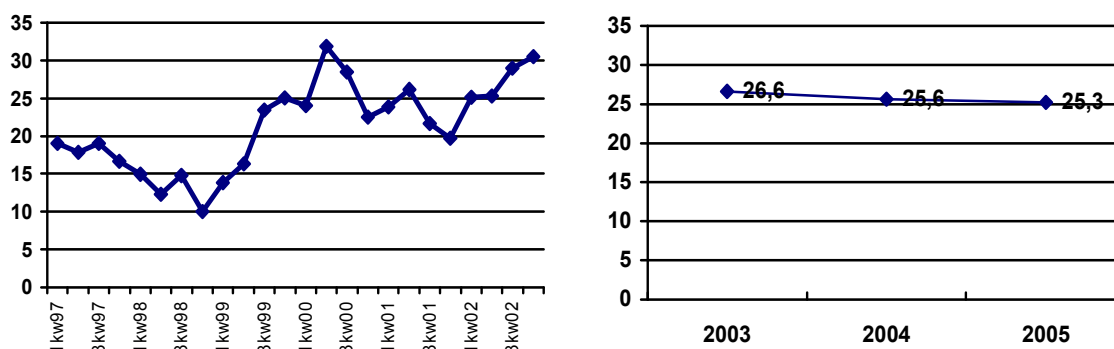
Respondenci poproszeni zostali o podanie przewidywanej przez nich stopy wzrostu realnego PKB (w %) w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego w Unii Europejskiej (por. pytanie nr 1 drugiej części ankiety).

Respondenci, przeciętnie rzecz biorąc, są pozytywnie nastawieni, jeśli chodzi o tempo wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej. Po okresie słabszego wzrostu na przełomie 2001 i 2002 r. przewidują powrót na ścieżkę szybkiego wzrostu. Jednakże do roku 2005 tempo wzrostu nie przekroczy odnotowanego na koniec 1999 r. poziomu 3,8%, a jedynie wyrówna stopę wzrostu z 2000 r. (2,7%). Oczekiwane rozszerzenie Unii Europejskiej nie wpłynie znacząco na tempo rozwoju UE, a z całą pewnością – zdaniem większości respondentów – go nie zmniejszy.

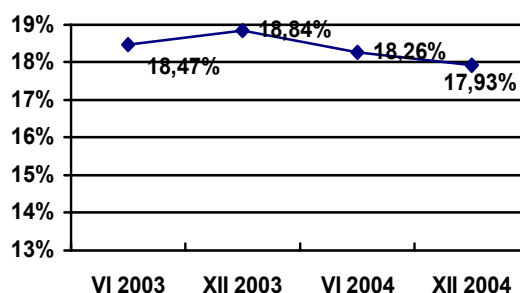
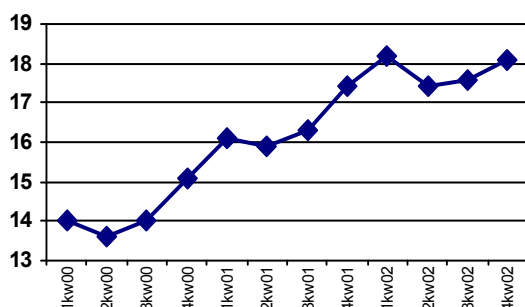
3.2. Prognoza ceny ropy naftowej na świecie

Jednym z najważniejszych czynników zewnętrznych, które mogą wpływać na gospodarki wielu krajów, są ceny ropy naftowej (por. pytanie numer 2 drugiej części ankiety). Zdaniem respondentów, ceny ropy będą spadały, jednakże nie będą to zmiany znaczące i cena ta w okresie objętym prognozą będzie kształtowała się na poziomie 25,3-26,6 \$ za baryłkę.

3.3. Stopa bezrobocia w Polsce i jej prognoza

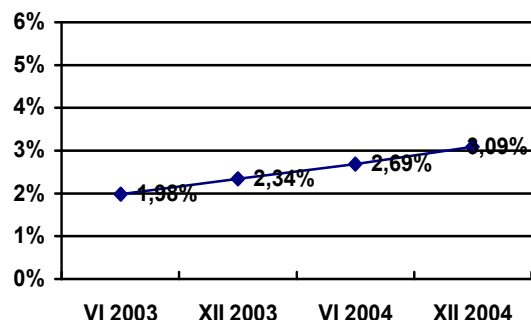
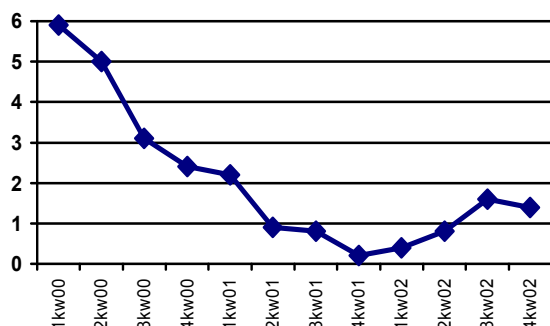
Zdaniem ankietowanych, stopa bezrobocia wzrośnie na koniec roku w porównaniu do czerwca br. (por. pytanie nr 3 drugiej części ankiety). W czerwcu br. wyniesie ok. 18,5%, a pod koniec roku 18,8%, a następnie będzie spadała, osiągając wartość ok. 18% pod koniec 2004 r. Ankietowani naukowcy nie spodziewali się więc znacznego poprawienia sytuacji na rynku pracy).

3.4. Wzrost gospodarczy Polski i jego prognoza

Podobnie jak w przypadku pytania o Unię Europejską, respondenci również byli pytani o podanie przewidywanej przez nich stopy wzrostu realnego PKB w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (por. pytanie nr 4 drugiej części ankiety).

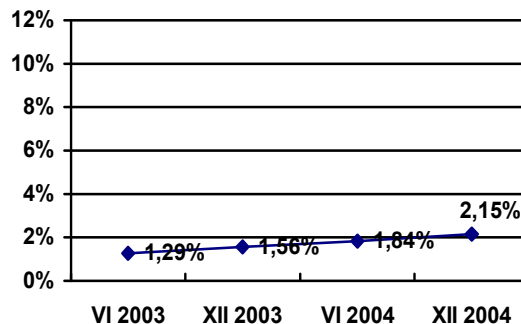
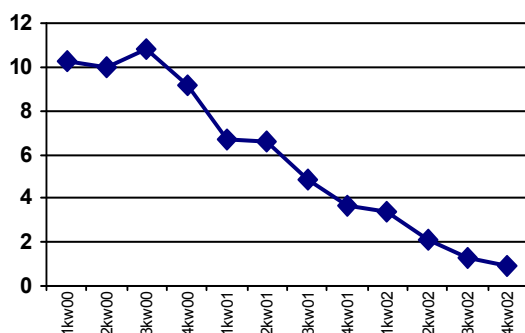
Zamieszczone poniżej wykresy pokazują, że respondenci oceniają skalę przyszłego wzrostu gospodarczego w Polsce mniej optymistycznie niż rząd, jednak wskazują na tendencję rosnącą. Na koniec bieżącego roku prognozują wzrost w wysokości 2,3%, a na koniec 2004 r. – 3,1%. Z prognoz tych wynika, że polska gospodarka w badanym okresie powinna rozwijać się o 0,5 punktu procentowego szybciej niż gospodarka UE.

3.5. Stopa inflacji w Polsce i jej prognoza

Kolejne pytanie (nr 5 drugiej części ankiety) dotyczyło prognozy stopy inflacji (stopy zmian wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych) w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (w %).

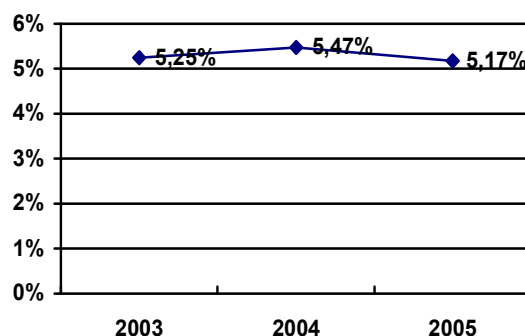
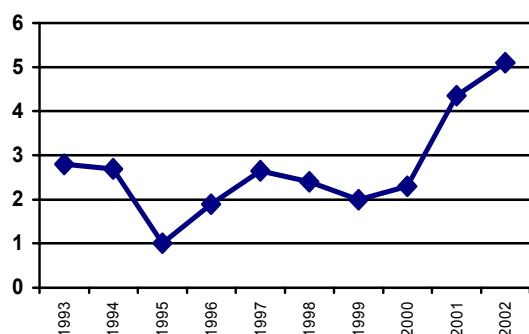
Po okresie stałego, systematycznego zmniejszania się stopy inflacji w Polsce, zapoczątkowanego w połowie 2000 r., prognozowany jest w badanym okresie wzrost inflacji. Zdaniem respondentów wskaźnik cen detalicznych utrzyma się na poziomie wyższym niż pod koniec 2002 r., kształtując się w latach 2003-2004 w zakresie z drugiego – trzeciego kwartału 2002 r., osiągając na koniec 2004 r. poziom 2,15%. Respondenci nie spodziewają się gwałtownego wzrostu inflacji po wejściu Polski do Unii Europejskiej.

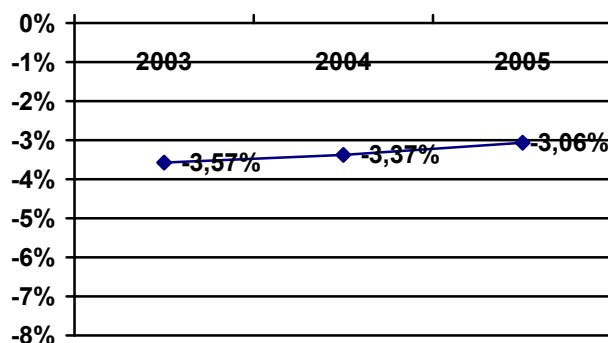
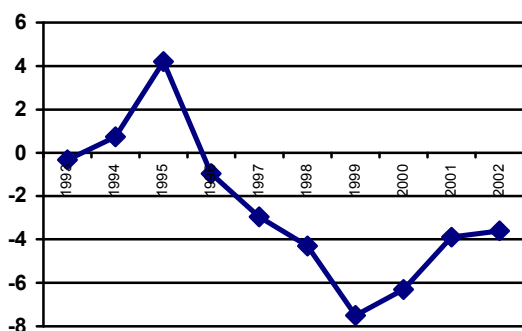
3.6. Deficyt budżetowy w Polsce i jego prognoza

Pytanie nr 6 drugiej części ankiety dotyczyło prognozy deficytu budżetowego w stosunku do PKB w Polsce na koniec 2003, 2004, 2005 r.,

Respondenci szacują, że deficyt budżetowy w na koniec bieżącego roku wyniesie (5,25%) w przybliżeniu tyle, co w roku ubiegłym (5,1%), natomiast w 2004 r. wzrośnie (5,47%), by spaść w 2005 r. (5,17)⁷ Nie prognozują znacznego jego spadku, do poziomu sprzed 2001 r.

3.7. Deficyt bilansu obrotów bieżących w Polsce i jego prognoza

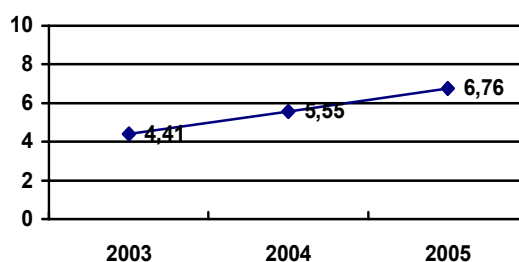
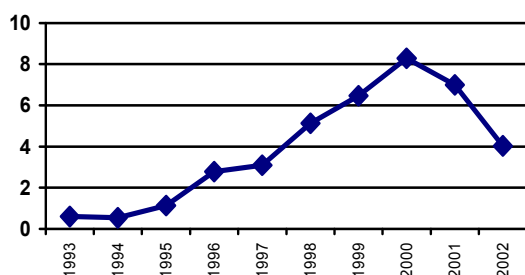

⁷ Przedstawiany respondentom wykres wielkości deficytu budżetowego był skonstruowany na podstawie własnych obliczeń przeprowadzonych przez organizatorów badania na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów. Otrzymane wyniki mogą więc różnić się od innych, spotykanych w Polsce danych.

Respondenci odpowiadający na pytanie nr 7 drugiej części ankiety prognozują, że deficyt bilansu obrotów bieżących na koniec 2003, 2004 i 2005 r. (w % PKB) będzie stopniowo, nieznacznie poprawiał się, osiągając wartość ok. 3% na koniec 2003 r. Na tej podstawie można twierdzić, iż po wejściu Polski do Unii Europejskiej nie należy spodziewać się znacznego napływu towarów importowanych do naszego kraju, który nie zostałby w dużej mierze zrekompensowany przez eksport polskich towarów i usług.

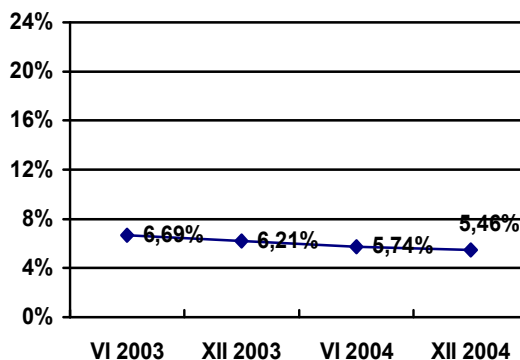
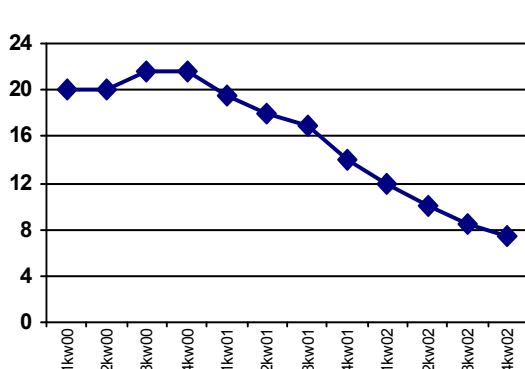
3.8. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski i jego prognoza

Zdaniem respondentów wartość napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski (por. pytanie nr 3 drugiej części ankiety) będzie, począwszy od roku bieżącego, stopniowo zwiększała się. Jednakże tempo wzrostu nie będzie na tyle duże, by powrócić do wzrostu z rekordowego, 2000 r. Z drugiej jednak strony prognozowana wartość w 2005 r. będzie wyższa jedynie o ok. 300 mln dolarów w porównaniu z rokiem 1999 i tylko o ok. 200 mln dolarów niższa niż w 2001 r. Ponownie, wejście Polski do UE – zdaniem respondentów – nie zmieni gwałtownie wartości tego miernika.

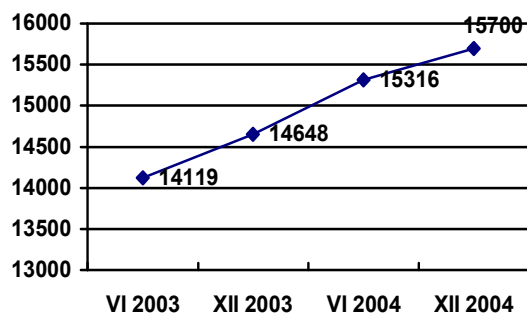
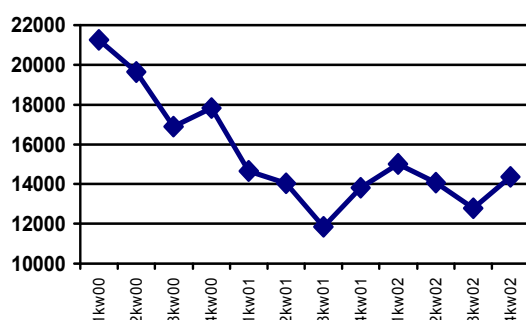
3.9. Stopa procentowa banku centralnego w Polsce i jej prognoza

Respondenci oczekują dalszego, stopniowego spadku stóp procentowych banku centralnego (stopa redyskontowa NBP na koniec okresu; por. pytanie nr 9 drugiej części ankiety). Tempo tego spadku będzie stopniowo malało.

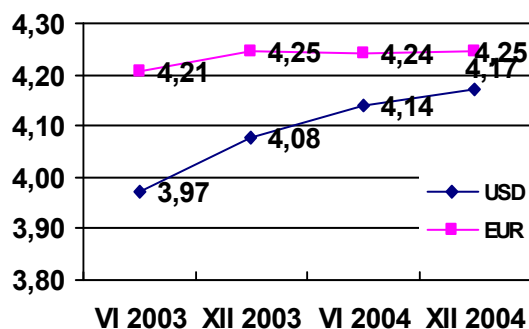
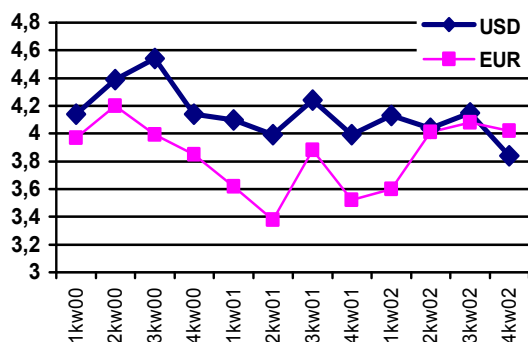
3.10. Wartość indeksu WIG na GPW w Warszawie i jego prognoza

Po okresie załamania na GPW w Warszawie, indeks WIG powinien – zdaniem respondentów – systematycznie, powoli rosnać (por. pytanie nr 10 drugiej części ankiety). W badanym okresie osiągnięcie wartości sprzed “pęknięcia spekulacyjnej bańki internetowej” wydaje się jednak niemożliwe. Jednakże już w pierwszej połowie 2004 r. indeks ten powinien przekroczyć wartość z początku 2001 r.

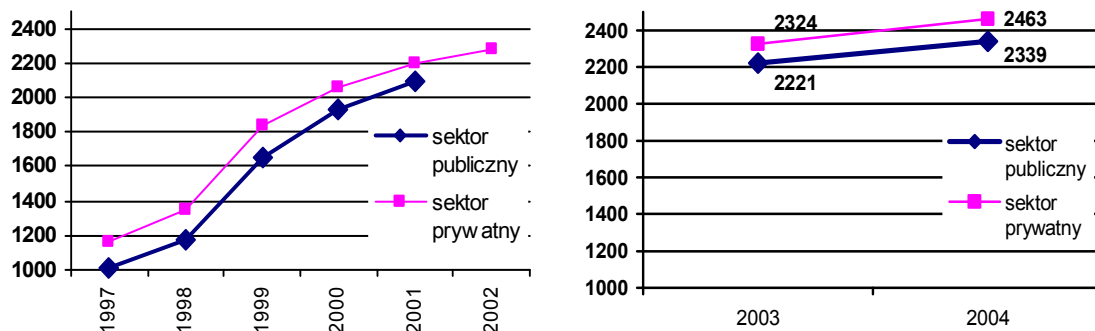
3.11. Kurs walutowy w Polsce i jego prognoza

Respondenci, przeciętnie rzecz biorąc, oceniają, że złoty będzie tracił na wartości w stosunku do dolara, jednakże nie będą to zmiany znaczące, choć o stałej tendencji. Jeśli chodzi o euro, kurs złotego powinien utrzymywać się na w miarę stałym poziomie (por. pytanie nr 11 drugiej części ankiety). Anketowani naukowcy nie spodziewają się zatem, by wejście Polski do Unii Europejskiej znacząco zmieniło wartość polskiej waluty.

3.12. Średnia płaca w sektorze publicznym i prywatnym w Polsce

Jeśli chodzi o prognozę średnich płac w Polsce (por. pytanie nr 12 drugiej części ankiety), to będą one rosły zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym (nieco szybciej w sektorze prywatnym), lecz nie przekroczą na koniec 2004 r. wartości 2500 zł. Tempo tego wzrostu będzie stabilne, lecz słabe - niższe niż w poprzednich latach.

4. Część III. Przyszła polityka gospodarcza Polski i jej efekty

Ta część ankiety miała na celu zebranie opinii naukowców na temat pożądaną – ich zdaniem – polityki gospodarczej naszego kraju. Z mnogości czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju wybrane zostało kilka kwestii o fundamentalnym znaczeniu, przed którymi polska polityka gospodarcza stanie w najbliższych latach.

4.1. Dewaluacja złotego przed wejściem do strefy euro

Pierwsze pytanie trzeciej części ankiety dotyczyło przystąpienia Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej. Niezależnie od tego, kiedy Polska wejdzie do UGW, będzie musiała się zdecydować kurs walutowy, po jakim złoty na wiele lat będzie związany z euro. Od momentu akcesji do UGW (a ściślej rzecz ujmując – już od wejścia w mechanizm ERM-2), Polska nie będzie miała wpływu na kurs swojej waluty. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia różnych problemów gospodarczych, nie będą one mogły być rozwiązywane przy pomocy polityki kursowej. Przykładowo, nie będzie możliwe wpływanie na osłabienie złotego celem zwiększenia eksportu. Właśnie konkurencyjność polskiego eksportu, zwłaszcza w ciągu kilku pierwszych lat po wstąpieniu do Unii Gospodarczej i Walutowej, jest zasadniczą kwestią przy ustalaniu poziomu, na jakim złoty będzie “zafiksowany” względem euro.

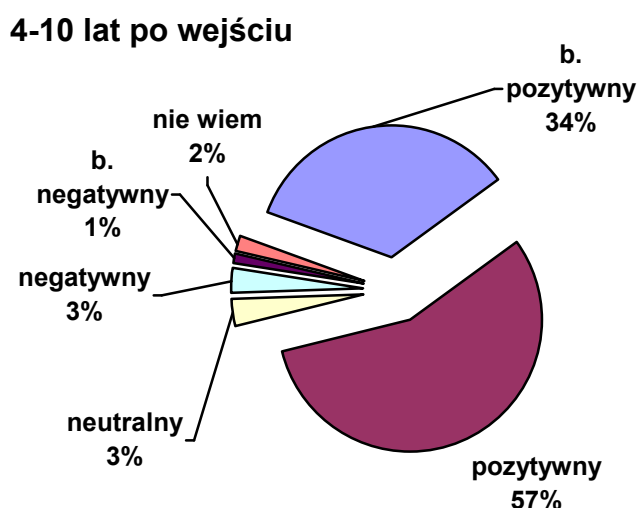
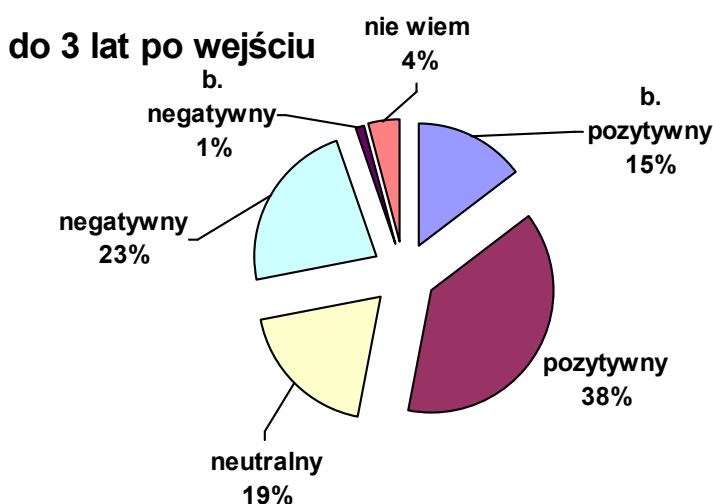
36% respondentów poparło ideę dewaluacji złotego przed wejściem do Unii Gospodarczej i Walutowej. Średnia wskazanych przez nich wartości, do jakiej powinien być zdewaluowany złoty, wyniosła 4,42 złotego za euro (12% respondentów nie odpowiedziało na to pytanie). Pożądana cena złotego po dewaluacji nie jest zatem znacząco różna od prognozowanej wartości kursu złotego na najbliższe lata (por. wyżej). Możliwe, że właśnie dlatego większość jednak respondentów uznała, że przed wejściem do strefy euro złoty nie powinien być dewaluowany.

4.2. Wpływ wejścia do Unii Europejskiej na rozwój gospodarczy Polski

Celem kolejnego pytania trzeciej części ankiety było zebranie opinii środowiska naukowego na temat postrzegania przez nich skutków przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, przejawiających się we wpływie na rozwój gospodarczy naszego kraju.

Zdaniem ponad połowy respondentów, wejście Polski do Unii Europejskiej będzie miało pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy naszego kraju w krótkim okresie (do trzech lat po akcesji), przy czym 15% respondentów uważało, że będzie to wpływ bardzo pozytywny. Niemal co czwarty ankietowany uznał, że przystąpienie do UE będzie to miało negatywny wpływ na rozwój gospodarczy Polski a prawie co piąty – że nie będzie miało znaczącego wpływu.

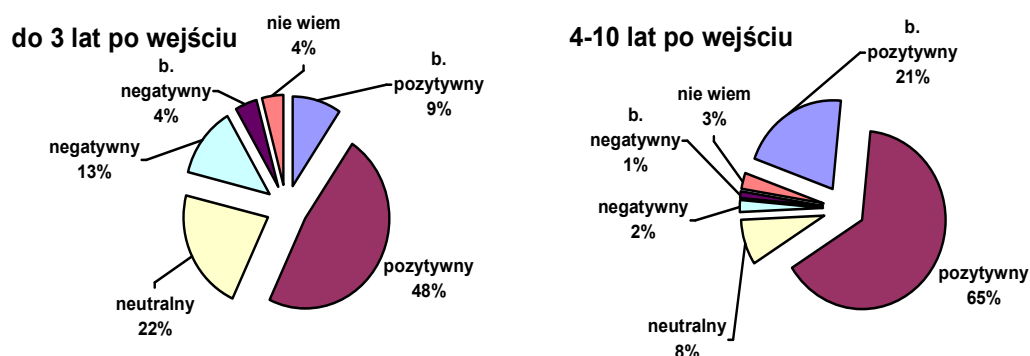
Oczekiwane skutki akcesji w średnim okresie widziane są zdecydowanie korzystniej. Aż 91% respondentów uznało, że w okresie 4-10 lat po wejściu do UE, konsekwencje tego faktu będą dla pozytywne dla rozwoju gospodarczego Polski (a ponad jedna trzecia z nich prognozuje przewiduje “bardzo pozytywny” wpływ). Odsetek badanych prognozujących w średnim okresie negatywne konsekwencje wejścia Polski do UE na rozwój gospodarczy, jest marginalny.

4.3. Wpływ przystąpienia do Unii Gospodarczej i Walutowej na rozwój gospodarczy Polski

Pytanie nr 3 trzeciej części ankiety postawione jest analogicznie jak poprzednie, z tym, że miejsce Unii Europejskiej zajęła Unia Gospodarcza i Walutowa. Prawie połowa respondentów uznała, że w krótkim okresie przystąpienie do UGW odniesie pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy Polski. Co ósmy badany przewiduje wpływ negatywny a co dwudziesty – bardzo negatywny. Podobnie jak w przypadku pytania o UE, około 20% respondentów uznało, że nie będzie to miało istotnego wpływu.

Analogicznie do poprzedniego pytania o efekty przystąpienia do UE, średniookresowe skutki wejścia do UGW jawią się respondentom zdecydowanie korzystniej niż krótkookresowe. Prawie dwie trzecie respondentów uznało, że wejście Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej będzie miało pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy Polski w okresie od 4 do 10 lat po akcesji, a ponad jedna piąta – że bardzo pozytywny. Zaledwie 3% respondentów przewidywało negatywne konsekwencje.

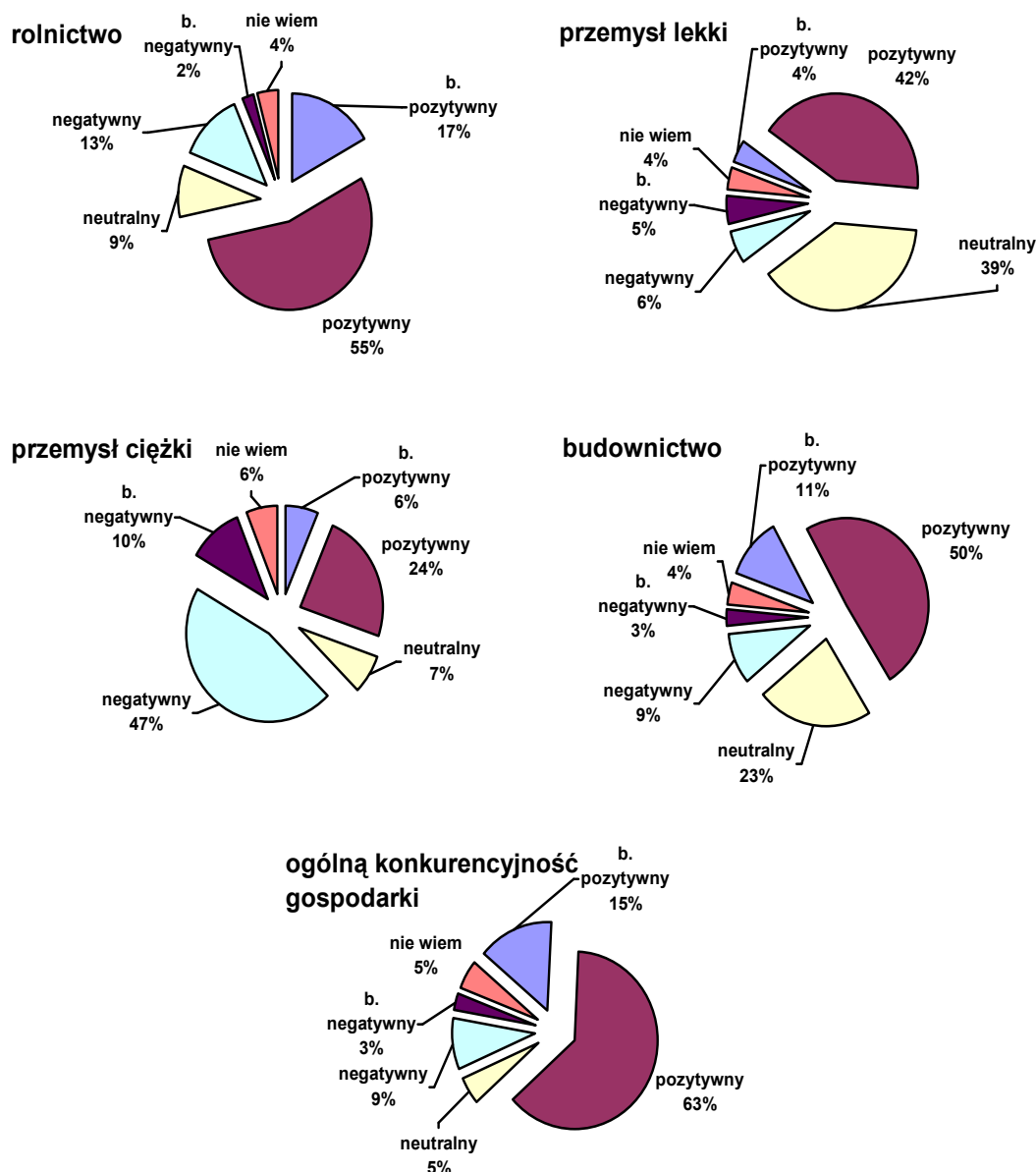

4.4. Wpływ wejścia do Unii Europejskiej na wybrane sektory Polski

Kolejne pytanie z części Przyszła polityka gospodarcza Polski i jej efekty dotyczyło wpływu przystąpienia naszego kraju do UE na wybrane sektory gospodarki oraz na jej całokształt. Okazało się, iż respondenci przewidują różne konsekwencje dla różnych sektorów i branż gospodarki.

Spośród wybranych, czterech sektorów i branż gospodarki ankietowani **naukowcy najbardziej entuzjastycznie oceniali wpływ wejścia Polski do Unii Europejskiej na polskie rolnictwo** – 72% respondentów przewiduje wpływ pozytywny (z czego jedna czwarta – bardzo pozytywny), a najmniej entuzjastycznie **na przemysł ciężki** – 57% negatywnych odpowiedzi (10% respondentów określiło, że będzie to bardzo negatywny wpływ).

Prawie połowa respondentów pozytywnie oceniła wpływ akcesji Polski do UE na polski przemysł lekki (przy prawie 40% osób twierdzących, że nie będzie miało ono ani pozytywnego, ani negatywnego wpływu), natomiast ponad trzy piąte – na budownictwo.

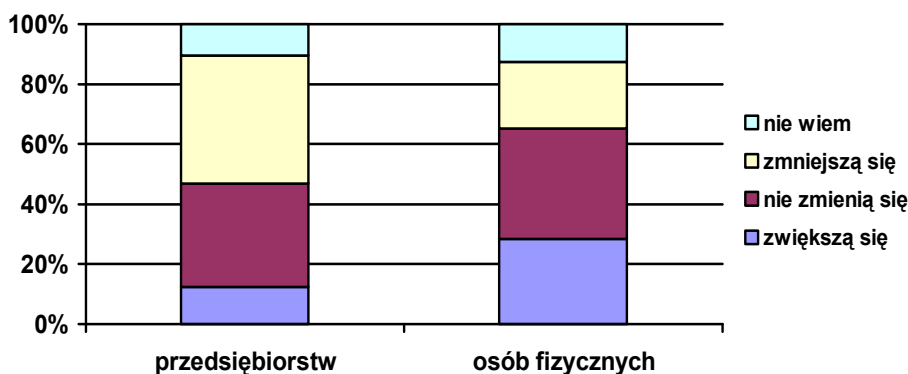
Odpowiedzi dotyczące wpływu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej na ogólną konkurencyjność gospodarki były w zdecydowanej większości pozytywne – aż 78% badanych podzieliło tą opinię (co piąty z nich przewiduje bardzo pozytywny wpływ). 12% badanych twierdziło, że będzie to wpływ negatywny.

4.5. Zmiana obciążeń podatkowych w Polsce w związku z wejściem do Unii Europejskiej

Kolejne pytanie miało na celu skonfrontowanie opinii ekspertów z obawami części społeczeństwa dotyczącymi domniemanego wzrostu obciążeń podatkowych w Polsce spowodowanych wejściem do Unii Europejskiej.

Okazało się, że naukowcy w zdecydowanej większości nie podzielają tych obaw. 43% ankietowanych spodziewa się, że obciążenia podatkowe przedsiębiorstw zmniejszą w związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej a zdaniem 34,5% ankietowanych – nie zmienią się.

Jedynie co ósmy twierdzi, że obciążenia te zostaną zwiększone. W przypadku podatku od osób fizycznych, przewidywania ekspertów są bardziej pesymistyczne, choć wciąż jedynie 22% z nich uważa, że stawki PIT wzrosną. 28% badanych przewiduje ich spadek a 36,5% jest przekonanych, że wejście do UE nie będzie miało związku ze zmianami w polityce fiskalnej państwa wobec osób fizycznych.

4.6. Działania, które polski rząd powinien wprowadzić dla szybszego “dogonienia” Unii Europejskiej

Ważnym problemem gospodarczym dla Polski na wiele kolejnych lat pozostanie kwestia konwergencji. Obecny poziom produktu krajowego brutto na osobę w Polsce, nie tylko znacząco odstaje od średniej w Unii Europejskiej, ale również pozostaje daleko w tyle za najmniej rozwiniętymi jej krajami (w 1999 r. Polska miała 39% średniego poziomu UE, mierząc względem parytetu siły nabywczej). Autorzy ankiety zamierzali poznać propozycje kadry naukowej w kwestii długofalowych działań, które polski rząd powinien podjąć dla przyspieszenia “doganiania” Unii Europejskiej przez nasz kraj. Niestety, zamysł odróżnienia działań długookresowych od krótkookresowych, o które pytaliśmy wcześniej (por. pyt. 11, część I), nie był dość precyzyjnie sformułowany, stąd nie do końca został zrozumiany przez badanych, co może rzutować na uzyskane wyniki.

Respondenci podawali własne propozycje dotyczące pożądanej polityki gospodarczej państwa. Zostały one pogrupowane i uszeregowane, a wyniki przedstawiono poniżej.

Najczęściej wspomniane były pomysły, które zgrupowaliśmy jako “działania prorozwojowe”. Zaliczyliśmy do nich kwestie związane z edukacją, w tym podniesienie nakładów na nią, przeprowadzenie reformy szkolnictwa (i szkolnictwa wyższego), podniesienie poziomu kształcenia, edukacja społeczeństwa dotycząca tematyki unijnej. Drugie miejsce pod względem liczby wskazań zajęły sprawy podatkowe – przede wszystkim postulowano ich obniżenie (oraz kilkakrotnie – wprowadzenie podatku liniowego). Kolejną, dużą grupą postulatów było ograniczenie roli państwa w gospodarce, w tym przede wszystkim liberalizacja działalności gospodarczej. Wskazywano ponownie na konieczność dokonania reformy finansów publicznych, wspierania MŚP i konkurencyjności firm.

Lista działań, które rząd powinien podjąć dla poprawienia sytuacji gospodarczej w Polsce

Działanie	liczba wskazań
1. Działania prorozwojowe , w tym: <ul style="list-style-type: none"> wzrost nakładów na badania i rozwój wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii edukacja wsparcie innowacyjności gospodarki reforma nauki (komercjalizacja badań) 	23 4 4 11 2 3
2. Zmiany podatkowe , w tym: <ul style="list-style-type: none"> zmniejszenie podatków wprowadzenie podatku liniowego 	19 15 4
3. Ograniczenie roli państwa i polityki w gospodarce , w tym: <ul style="list-style-type: none"> poprawa nadzoru właścicielskiego skarbu państwa poprawa “jakości rządzenia”⁸ (jakości PG) liberalizacja działalności gospodarczej⁹ 	16 2 4 8
4. Zmiany wydatków publicznych , w tym: <ul style="list-style-type: none"> reforma finansów publicznych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> likwidacja agencji i funduszy celowych liberalizacja i ustabilizowanie systemu podatkowego naprawa/racjonalizacja/zmniejszenie wydatków publicznych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> obniżenie stałe wydatki budżetowe, transfery socjalne zmniejszenie deficytu budżetowego 	14 8 (1) (3) 5 (2) 1
5. Wspieranie przedsiębiorczości (małe i średnie przedsiębiorstwa) i poprawa konkurencyjności	12
6. Zmiany prawa (gospodarczego) , w tym: <ul style="list-style-type: none"> stabilizacja prawa gospodarczego przejrzystość, prostota (oraz liberalizacja) prawa (gospodarczego) harmonizacja prawa polskiego z unijnym 	10 1 2 3
7. Wspieranie rozwoju infrastruktury , w tym: <ul style="list-style-type: none"> wzrost inwestycji, m.in. finansowanych z budżetu państwa 	10 4
8. Eliminacja afer gospodarczych i korupcji ¹⁰	9
9. Zmiany polityki gospodarczej , w tym: <ul style="list-style-type: none"> zmiany w polityce pieniężnej zmiany w polityce przemysłowej 	9 2 2
10. Zmiany strukturalne <ul style="list-style-type: none"> restrukturyzacja nierentownych działów gospodarki (w tym modernizacja rolnictwa, prywatyzacja państwowych molochów) i zmniejszenie dotacji dla nich promowanie wybranych (rentowne) działów gospodarki 	7 2 2
11. Reforma sfery instytucjonalnej państwa i sektora publicznego	6
12. Zwiększenie napływu kapitału zagranicznego	6
13. Wykorzystanie wejścia do Unii Europejskiej	6
14. Aktywizacja regionów i polityka regionalna ¹¹	5
15. Zwiększenie zatrudnienia , w tym: <ul style="list-style-type: none"> aktywne przeciwdziałanie bezrobociu wprowadzenie robót publicznych zmiany w kodeksie pracy 	4 1 1 2

⁸ Jedna z opinii: “Rząd powinien być kompetentny i przygotowany merytorycznie. To co się dzieje jest “zabawą” z gospodarką. Jedynie prof. Hausner robi wrażenie, że rozumie mechanizm gospodarki.”

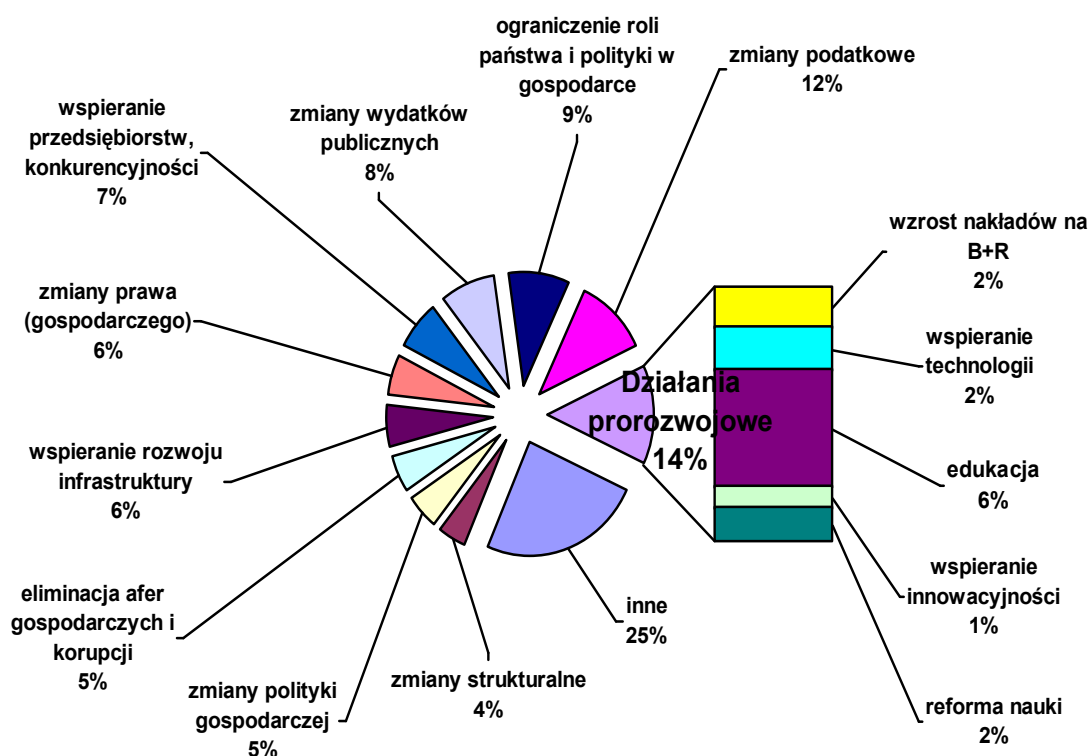
⁹ W tym opinie: “ograniczenie formalności administracyjnych dla firm”, “odwrócić role i relacje: organy państwa – przedsiębiorcy, czyniąc te pierwsze służebnymi wobec drugich, a nie odwrotnie”.

¹⁰ Przykładowe opinie: rząd powinien “NIE KRAŚĆ” (pisownia oryginalna), “wprowadzić odpowiedzialność finansową za malwersacje gospodarcze”, “ściganie tzw. >>protekcji<<”.

¹¹ W tym opinie: “więcej uwagi skierować na północ i zachód kraju, np. “koszalińskie” robi się po mału pustynią”; “polityka regionalna na wzór COP – przed wojną, ale w zakresie najnowocześniejszej technologii”.

16. Wpływanie na eksport, w tym:	4
• jego promocja	1
• jego pobudzenie	2
17. Długofalowa strategia rozwoju gospodarczego ¹²	4
18. Nie jest możliwe dogonienie UE	3
19. Dalsza prywatyzacja	3
20. Reforma systemu ubezpieczeń społecznych (i ZUS)	3
21. Aktywizacja państwa (interwencjonizm)	2

Oprócz wielu innych działań wymienionych powyżej, wspomniano pojedynczo szereg innych, które ze względu na brak ich powtarzalności, nie były powyżej przedstawione. Niektóre z najczęściej proponowanych zmian zostały przedstawione w formie graficznej poniżej.

5. Analiza wybranych związków

Poniżej przeanalizowane zostaną wybrane związki pomiędzy odpowiedziami na poszczególne pytania ankiety. Najczęściej w tym celu stosowany będzie współczynnik korelacji liniowej, a w uzasadnionych przypadkach – zbudowany zostanie model regresji liniowej.

Współczynnik korelacji liniowej mierzy siłę związku pomiędzy dwiema badanymi zmiennymi lub mówiąc inaczej siłę podobieństwa dwóch zbiorów danych, nie przesądzając jednak o kierunku zależności przyczynowo-skutkowych. Współczynnik ten jest unormowany i przyjmuje wartość z przedziału $<-1,1>$. Wartości bliskie -1 lub 1 oznaczają bardzo silny związek, a bliskie 0 brak związku. Znak współczynnika informuje o kierunku zależności. Korelacja większa od zera oznacza, że czym wyższa wartość pierwszej zmiennej tym większa wartość drugiej zmiennej. W przypadku współczynnika korelacji mniejszego od 0 tendencja

¹² Przykładowe opinie: „wstąpić do Nafta”, „preferencje dla >>gospodarki opartej na wiedzy<<”.

jest odwrotna. Przyjęte zostało następujące słownictwo w przypadku interpretacji współczynnika korelacji: związek słaby – wartość bezwzględna współczynnika w przedziale $<0,3;0,45>$; związek o średniej sile – wartość bezwzględna współczynnika wyższa od 0,45. Model regresji liniowej pozwala ocenić w jak dużym stopniu uwzględnione w modelu zmienne pozwalają wyjaśnić badane zjawisko. Dokładność modelu opisują:

- współczynnik determinacji \tilde{R}^2 - przyjmujący wartości w przedziale 0 do 100%, która informuje w jakim stopniu badane zjawisko można wytłumaczyć za pomocą uwzględnionych w modelu zmiennych.
- test F - wskazujący, czy można przyjąć ocenę modelu na podstawie tak obliczonego R^2 . Test F przeprowadzony dla wszystkich przedstawionych w raporcie modeli dał pozytywną odpowiedź.
- testy istotności – przeprowadzany dla każdej zmiennej w modelu. Test ten informuje z jakim prawdopodobieństwem można uznać zmienną występującą w modelu za istotną w analizie badanego zjawiska. W praktyce za istotne przyjmuje się zmienne, dla których to prawdopodobieństwo przyjmuje 95%.

5.1. Związki w części pierwszej – “Przeszła i bieżąca polityka gospodarcza Polski”

- Respondenci, wskazując na politykę gospodarczą, jako przyczynę obecnego spowolnienia gospodarczego w Polsce, równocześnie na ogół negatywnie oceniali politykę gospodarczą rządu w 2002 r. (współczynnik korelacji równy -0,53), ale już nie w poprzednich latach (0,01 w 2000 r. i -0,12 w 2001 r.).
- Respondenci widzieli wymiennosc (współczynnik korelacji równy -0,39) w ocenie polityki gospodarczej rządu i polityki pieniężnej, jako czynnika, który w większym stopniu wywołał obecną recesję. Czyli część środowiska im bardziej wskazywała na rząd, tym mniej na NBP – i na odwrót, jako czynnika sprawczego obecnych trudności.
- Im bardziej wskazywano na inne czynniki (niewymienione w pytaniu 6 pierwszej części ankiety) oraz czynniki wewnętrzne niezależne od rządu, tym mniej rząd obarczano winą za obecną recesję (-0,46 i -0,39). Może to oznaczać, że **respondenci częścią winy za obecny stan gospodarczy obarczali inne czynniki niezależne od rządu**.
- Stabilna przez 3 ostatnie lata ocena związku pomiędzy jakością polityki pieniężnej i jej wpływem na recesję – był to związek negatywny (korelacja rządu -0,69 do -0,65). Czyli przeważnie im lepiej oceniano jakość polityki pieniężnej prowadzonej w ciągu ostatnich trzech lat, tym mniej ją obarczano winą za obecny stan gospodarki.
- Ocena polityki pieniężnej, jako czynnika, który wywołał recesję, jest tym wyższa, im lepsza była ocena polityki gospodarczej rządu w 2002 r. (korelacja: 0,32). Czyli podobnie jak wcześniej, im bardziej obwiniano NBP za obecny stan gospodarczy, tym lepiej oceniano działalność rządu.
- Im lepiej oceniano jakość polityki pieniężnej w okresie 2000-2002, niezależnie od tego, którego roku ona dotyczyła, tym bardziej ocena polityki gospodarczej rządu we wcześniejszych latach była lepsza. Inaczej mówiąc, ocena polityki rządu w 2000 r. była komplementarna w stosunku do oceny polityki pieniężnej; natomiast nie stwierdzono związku pomiędzy oceną polityki gospodarczej w 2002 r. a oceną polityki pieniężnej w analizowanych trzech latach. Czyli mówiąc mniej precyzyjnie, im ktoś był większym

zwolennikiem NBP, tym gorzej oceniał politykę rządu w późniejszych latach.¹³ Jednakże rosnąca, pozytywna ocena polityki NBP (por. odpowiedź na pytanie nr 4 pierwszej części ankiety) nie była spowodowana spadkiem oceny rządu i na odwrót. Oznacza to, że rząd i NBP nie “konkurowały” ze sobą o oceny. Tendencje w słabnącej ocenie rządu nie były spowodowane lepszą oceną NBP.

- Występował bardzo słaby, negatywny związek (po ok. -0,28 w każdym z trzech lat) pomiędzy oceną koordynacji polityki pieniężnej i polityki gospodarczej rządu w kolejnych latach, a wpływem polityki pieniężnej na pogorszenie sytuacji gospodarczej w kraju (a nie było związku z wpływem polityki gospodarczej rządu na nią). Im koordynacja była gorsza, tym NBP bardziej wpływał na wywołanie recesji, niż rząd – w ocenie części respondentów.
- Analiza korelacji wskazała również, że im lepsza była ocena polityki gospodarczej rządu w kolejnych latach, tym lepsza była ocena poszczególnych elementów jego polityki – programów i strategii – i na odwrót, bo to ogólna ocena rządu może być składową realizowanych przez nią programów. Zostało to dokładniej zbadane poniżej za pomocą modelu regresji liniowej.

Analiza regresji 1

Zbudowany poniżej model regresji liniowej umożliwi oszacowanie wpływu sześciu reform i strategii rządu na ogólną ocenę jakości jego polityki gospodarczej, czyli inaczej mówiąc, jak ocena poszczególnych programów wpływała na ocenę rządu. Rozpatrywane były następujące czynniki (por. pytanie nr 7 pierwszej części ankiety):

1. “Przede wszystkim przedsiębiorczość” – zmienna PRZ,
2. “Pierwsza praca” – zmienna PPR,
3. “Infrastruktura – klucz do rozwoju” – zmienna INF,
4. restrukturyzacja wybranych sektorów gospodarki – zmienna RES,
5. strategia integracji europejskiej – zmienna INT,
6. “Program Naprawy Finansów Rzeczypospolitej” – zmienna FIN.
7. Ocena pracy rządu w 2002 – zmienna RZ

Model dla roku 2002:

$$RZ = 0,808 + 0,063PRZ + 0,161PPR + 0,262INF - 0,088RES + 0,004INT + 0,322FIN$$

Oszacowano jakość modelu: $\tilde{R}^2 = 0,53$. Oznacza to, że model w 53% wyjaśniał rzeczywistość. Przeprowadzony został test istotności poszczególnych zmiennych objaśniających. Wartości istotne zostały pogrubione.

Wnioski:

- wzięte pod uwagę programy jedynie w 53% wyjaśniają ocenę jakości całej polityki gospodarczej rządu. Oznacza to, że inne elementy nie ujęte w modelu (np. afery gospodarcze, korupcja, zmiany w składzie rządu itp.) miały wpływ na prawie połowę oceny polityki gospodarczej rządu.
- Spośród poszczególnych elementów, największy na nią wpływ miały kolejno: **“Program Naprawy Finansów Rzeczypospolitej” oraz “Infrastruktura – klucz do rozwoju”**. Czyli **im lepsza by była ocena tych dwóch programów, tym lepsza ocena całej polityki gospodarczej rządu**. Ponieważ polityka gospodarcza rządu była

¹³ Współczynniki korelacji między oceną polityki pieniężnej w kolejnych latach a polityką gospodarczą rządu w 2000 r. z zakresu 0,49-0,55; w 2001 r. – 0,29-0,36; w 2002 r. – 0,02-0,04.

oceniona dość słabo należy przypuszczać, że największy (spośród zaprezentowanych czynników) wpływ na to miały programy ministrów Kołodki i Pola.

- Za to z najmniejszym prawdopodobieństwem (poniżej 4%) można stwierdzić, że strategia integracji europejskiej miała istotny wpływ na ocenę jakości polityki gospodarczej rządu w 2002 r.

Analiza regresji 2

Drugi model zbudowany został w celu oszacowania, w jaki sposób ocena realizacji poszczególnych celów polityki gospodarczej w 2002 r. wpływała na ocenę polityki gospodarczej rządu i polityki pieniężnej w 2002 r. Rozpatrywane były następujące czynniki (por. pytanie nr 8 pierwszej części ankiety):

- ocena jakości polityki gospodarczej rządu – PG,
- ocena jakości polityki pieniężnej – PP,
- 1. rozwój gospodarczy – zmienna RG,
- 2. zatrudnienie – zmienna ZAT,
- 3. stabilizacja poziomu cen – zmienna INF,
- 4. bilans płatniczy – zmienna BP,
- 5. deficyt budżetowy – zmienna DEF,
- 6. przemiany strukturalne – zmienna STR.

Oszacowana została następująca postać modelu:

$$PG = 0,727 + 0,467RG + \mathbf{0,267ZAT} - 0,056INF + 0,009BP + 0,129DEF + \mathbf{0,2STR}$$

Oszacowano jakość modelu: $\tilde{R}^2 = 0,48$. Oznacza to, że model jedynie w 48% wyjaśniał rzeczywistość.

Wnioski:

- Jak widać ocena jakości polityki gospodarczej rządu wśród rozpatrywanych czynników istotnie zależała tylko od **oceny skuteczności realizacji polityki wzrostu zatrudnienia i przemian strukturalnych**. Wzrost ocen realizacji tych elementów istotnie przełożyłby się na wzrost oceny jakości polityki gospodarczej rządu.
- Ocena realizacji celu w postaci bilansu płatniczego była natomiast zmienną, która z najmniejszym prawdopodobieństwem mogła być uznana za istotną dla oceny jakości polityki gospodarczej rządu.

Podobnie sprawdzone zostało, jak ww. elementy wpływają na ocenę jakości polityki pieniężnej. Otrzymał model o postaci:

$$PP = \mathbf{2,462} + 0,267RG - 0,08ZAT + 0,142SPC + \mathbf{0,641BP} - \mathbf{0,569DEF} + 0,114STR$$

Jakość modelu była niska: $\tilde{R}^2 = 0,25$. Oznacza to, że model jedynie w 25% wyjaśniał rzeczywistość.

Wnioski:

- Okazało się, że ocena jakości realizacji celu w postaci bilansu płatniczego oraz deficytu budżetowego istotnie wpływały na ocenę jakości polityki pieniężnej. Czyli kwestie budżetowe, za które odpowiedzialny jest głównie rząd, były również postrzegane jako element, który wpływał na ocenę polityki pieniężnej, przy czym w ocenie części

respondentów, im lepsza była realizacja deficytu budżetowego, tym gorzej oceniali oni jakość polityki pieniężnej.

- Natomiast z **najmniejszym prawdopodobieństwem można było uznać, że stabilizacja poziomu cen istotnie wpływała na ocenę jakości polityki pieniężnej**. A zatem na ocenę jakości polityki pieniężnej dokonanej przez ankietowanych wpływały przede wszystkim inne czynniki, niż wielkość inflacji!
- Podkreślić należy, że ten model nie wyjaśnia aż w 75% czynników wpływających na ocenę polityki pieniężnej; poza tym duża wartość wyrazu wolnego (2,46) wskazuje, że nawet gdyby poszczególne cele polityki gospodarczej uzyskały noty zerowe, to i tak polityka pieniężna była by pozytywnie oceniona, *nota bene* na poziomie niewiele niższym od oceny polityki gospodarczej rządu w 2002 r. Oznaczać to może bardzo duże zaufanie do NBP, którego polityka – niezależnie od wskaźników makroekonomicznych – będzie pozytywnie oceniana.

5.2. Związki w części drugiej- “Prognozy rozwoju gospodarczego”

- **Respondenci** widzą związek pomiędzy wzrostem gospodarczym w Polsce i w Unii Europejskiej w 2004 r. (współczynnik korelacji równy 0,54) i jest on znacznie silniejszy, niż rok wcześniej (0,26). Oznacza to, że respondenci **spodziewają się, że już w pierwszym roku naszej obecności w Unii Europejskiej będzie ona znacząco wpływała na rozwój gospodarczy Polski**.
- Respondenci nie widzą związku pomiędzy przyszłymi cenami ropy, a wzrostem gospodarczym w Polsce (-0,1 na koniec 2003 r. i 0,002 na koniec 2004 r.), a zatem nie postrzegają tego czynnika jako zagrażającego przyszłemu rozwojowi gospodarczemu naszego kraju.
- Ankietowani widzą słabą, negatywną zależność pomiędzy wzrostem gospodarczym, a stopą bezrobocia. Jednakże wraz z upływem czasu rośnie ona na sile (od 0,05 na koniec czerwca 2003 r., poprzez -0,37 i -0,41 na koniec kolejnych półroczy, do -0,47 na koniec 2004 r.). Podobnie w przypadku WIGu (odpowiednio: -0,09; -0,13; -0,34 -0,41); czyli respondenci spodziewają się spadku bezrobocia wraz z poprawą koniunktury (mierzonej przez WIG i PKB).
- Wystąpiła słaba, negatywna, raczej niezmienna w czasie zależność, pomiędzy prognozowanym wzrostem gospodarczym a stopą redyskontową NBP (od -0,33 do -0,3). A więc wraz z oczekiwanym spadkiem stóp procentowych banku centralnego, wzrost gospodarczy będzie przyspieszał.
- Zauważyć też można było słabą zależność pomiędzy wzrostem gospodarczym w Polsce w 2003 r. i napływem do niej bezpośrednich inwestycji zagranicznych (0,33).
- Wraz z upływem czasu, respondenci na ogół coraz silniej dostrzegają zależność pomiędzy wzrostem gospodarczym, a wartością WIGu, i jest to związek o średniej sile w 2004 r. (kolejne wartości w odstępach półrocznych: 0,19; 0,36; 0,55; 0,52).
- Odnotowano słaby negatywny związek pomiędzy cenami ropy w 2004 r. a inflacją w Polsce w tym samym roku. W związku z oczekiwanym spadkiem cen ropy można spodziewać się jego wpływu na przyspieszenie gospodarcze Polski.
- Respondenci widzą też coraz silniejszy, pozytywny związek pomiędzy stopą redyskontową a inflacją (kolejno: 0,19; 0,24; 0,26; 0,33). Spodziewają się więc jednoczesnego wzrostu inflacji i stopy redyskonta, a ponieważ przez cały okres dwóch lat 2003-2004 związek pomiędzy stopą redyskonta i wzrostem gospodarczym postrzegany jest jako negatywny, choć słaby, może to zdaniem respondentów w pewnym stopniu negatywnie wpłynąć na wzrost gospodarczy. A zatem **prognozowany**

wzrost inflacji będzie poprzez wzrost stóp procentowych banku centralnego wpływał na wolniejsze tempo wzrostu gospodarczego Polski w latach 2003-2004.

- Odnotować również można było słaby, ale nasilający się związek pomiędzy napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych a wartością WIG w 2004 r. (0,26 na koniec 2003 r. i 0,35 na koniec 2004 r.). A więc **wzrost WIGu w coraz większym stopniu będzie zależał od napływu inwestycji zagranicznych.**
- Analiza wykazała, że przewidywana wysokość średniej płacy (zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym) nie będzie miała wpływu na stopę bezrobocia.

5.3. Związki w części trzeciej – “Przyszła polityka gospodarcza Polski i jej efekty”

Przeprowadzona została analiza czynników, które mogą decydować o pozytywnej ocenie skutków wejścia Polski do Unii Europejskiej. W tym celu zbudowano model regresji liniowej. Wymienione w pytaniu nr 4 trzeciej części ankiety czynniki miały większy wpływ na ocenę skutków wejścia Polski do Unii Europejskiej w średnim okresie czasu i dla tej zmiennej objaśnianej zbudowano przedstawiony poniżej model regresji liniowej.

Rozpatrywane były następujące zmienne:

- wpływ wejścia Polski do Unii Europejskiej na rozwój gospodarczy Polski w okresie 4-10 lat po wejściu – RG,
 1. rolnictwo – zmienna ROL,
 2. przemysł lekki – zmienna PL,
 3. przemysł ciężki – zmienna PC,
 4. budownictwo – zmienna BUD,
 5. ogólna konkurencyjność gospodarki – zmienna KON,

Postać modelu:

$$RG = 1,598 + 0,18ROL + 0,088PL - 0,03PC + 0,242BUD + 0,237KON$$

Jakość modelu dość słaba: $\tilde{R}^2 = 0,33$. Oznacza to, że model tylko w 33% wyjaśniał rzeczywistość.

Okazało się, że **ocena wpływu na rolnictwo, budownictwo i ogólną konkurencyjność gospodarki mają istotny wpływ na ocenę wpływu wejścia Polski do UE na wzrost gospodarczy naszego kraju w średnim okresie.**

W krótkim okresie pozytywnie oceniono jedynie wpływ rolnictwa, które w średnim stopniu wpłynęło na tą ocenę (0,45).¹⁴

Sprawdzono też wpływ ww. zmiennych objaśniających na ocenę efektów wejścia Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej. Jak można się było spodziewać, wystąpił jedynie związek (pozytywny) pomiędzy ogólną konkurencyjnością polskiej gospodarki, a średniookresowymi (lecz nie krótkookresowymi) efektami wejścia Polski do UGW (korelacja wyniosła 0,36).

¹⁴ Wartość dopasowanego współczynnika determinacji liniowej była jednak mała 0,27, a ponadto tylko jedna ze zmiennych objaśniających była istotnie różna od zera (rolnictwo). Tak więc model ten nie będzie prezentowany.

6. Załącznik 1.

Rozwój i polityka gospodarcza Polski w kontekście wejścia do Unii Europejskiej – ogólnopolskie, ankietowe badania naukowe

Uprzejmie prosimy o wypełnienie poniższej ankiety i jej odesłanie organizatorom badań. W sekcji III prosimy o podanie przyszłych, najbardziej prawdopodobnych – Państwa zdaniem – wielkości. Prosimy o uwzględnienie założenia, że Polska i inne kraje kandydujące wejdą do Unii Europejskiej w 2004 r. W załączeniu do drugiej części ankiety znajdują się odpowiednie dane historyczne. Dziękujemy za poświęcony nam czas i współpracę.

I. Przeszła i bieżąca polityka gospodarcza Polski:

1. Jaki wpływ na rozwój gospodarczy Polski miało jej wejście do OECD?
a) b. pozytywny b) pozytywny c) neutralny d) negatywny e) b. negatywny f) nie wiem
2. Jaki wpływ na rozwój gospodarczy Polski miało jej wejście do NATO?
a) b. pozytywny b) pozytywny c) neutralny d) negatywny e) b. negatywny f) nie wiem
3. Jak ocenia Pan/i jakość polityki gospodarczej rządu (w skali od 0 – min. do 10 – max)?
a) w 2000 r. – b) w 2001 r. – c) w 2002 r. –
4. Jak ocenia Pan/i jakość polityki pieniężnej NBP (w skali od 0 – min. do 10 – max)?
a) w 2000 r. – b) w 2001 r. – c) w 2002 r. –
5. Jak ocenia Pan/i stopień koordynacji polityki gospodarczej rządu i polityki pieniężnej w Polsce (w skali od 0 – ocena minimalna do 10 – ocena maksymalna)?
a) w 2000 r. – b) w 2001 r. – c) w 2002 r. –
6. Jaka są przyczyny obecnego spowolnienia gospodarczego (recesji) w Polsce?
(prosimy ocenić wagę poszczególnych czynników, by w sumie dawały 100%)
 - a) polityka gospodarcza rządu: wpływ w%
 - b) polityka pieniężna (banku centralnego): wpływ w%
 - c) czynniki wewnętrzne (krajowe), niezależne od polskich władz wpływ w%
jakie to czynniki:
 - d) czynniki zewnętrzne (międzynarodowe) wpływ w%
jakie to czynniki:
 - e) inne, jakie: wpływ w%
7. Jak ocenia Pan/i jakość poniższych elementów polityki gospodarczej rządu (skala: od 0 do 10):
 - 1.1. “Przede wszystkim przedsiębiorczość”:
 - 1.2. “Pierwsza praca”:
 - 1.3. “Infrastruktura – klucz do rozwoju”:
 - 1.4. restrukturyzacja wybranych sektorów gospodarki:
 - 1.5. strategia integracji europejskiej:
 - 1.6. “Program Naprawy Finansów Rzeczypospolitej”:
8. Jak ocenia Pan/i jakość realizacji w 2002 r. poszczególnych celów polityki gospodarczej?
(w skali od 0 – ocena minimalna do 10 – ocena maksymalna)
 - a) rozwój gospodarczy – b) zatrudnienie – c) stabilizacja poziomu cen –
 - d) bilans płatniczy – e) deficyt budżetowy – f) przemiany strukturalne –

9. Czy polityka obecnego rządu pomogła zmniejszyć dysproporcje rozwoju regionalnego w Polsce?
a) tak, znacząco b) tak, średnio c) nie miała wpływu d) nie, nieco je pogłębiła
e) nie, znacznie je pogłębiła f) nie wiem
10. Jak ocenił(a)by Pan(i) wpływ następujących zmian w kodeksie pracy na stan gospodarki:
1.7. skrócenie tygodniowego czasu pracy: a) korzystne b) bez znaczenia c) niekorzystne
1.8. zmniejszenie stawki za nadgodziny: a) korzystne b) bez znaczenia c) niekorzystne
1.9. skrócenie wymiaru urlopu: a) korzystne b) bez znaczenia c) niekorzystne
11. Jakie działania powinien podjąć rząd dla poprawienia sytuacji gospodarczej w Polsce?
.....
.....

II. Prognozy rozwoju gospodarczego (dane historyczne w załączeniu):

1. Wzrost gospodarczy Unii Europejskiej (stopa wzrostu realnego PKB) w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego:
a) 2003 r.: b) 2004 r.: c) 2005 r.:
2. Cena ropy naftowej na świecie (za baryłkę, Brent, na koniec roku):
a) 2003 r.: b) 2004 r.: c) 2005 r.:
3. Stopa bezrobocia w Polsce (na koniec okresu):
a) czerwiec 2003: b) grudzień 2003:
c) czerwiec 2004: d) grudzień 2004:
4. Wzrost gospodarczy w Polsce (stopa wzrostu realnego PKB) w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego:
a) czerwiec 2003: b) grudzień 2003:
c) czerwiec 2004: d) grudzień 2004:
5. Stopa inflacji w Polsce (CPI) w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (w %):
a) czerwiec 2003: b) grudzień 2003:
c) czerwiec 2004: d) grudzień 2004:
6. Deficyt budżetowy w Polsce (na koniec okresu, w stosunku do PKB):
a) 2003 r.: b) 2004 r.: c) 2005 r.:
7. Deficyt bilansu obrotów bieżących w Polsce (na koniec okresu, w stosunku do PKB):
a) 2003 r.: b) 2004 r.: c) 2005 r.:
8. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski (koniec okresu, w mld USD):
a) 2003 r.: b) 2004 r.: c) 2005 r.:
9. Stopa procentowa banku centralnego w Polsce (redyskontowa, na koniec okresu):
a) czerwiec 2003: b) grudzień 2003:
c) czerwiec 2004: d) grudzień 2004:
10. Wartość indeksu WIG na GPW w Warszawie (na koniec okresu, w pkt.):
a) czerwiec 2003: b) grudzień 2003: c) czerwiec 2004: d) grudzień 2004:
11. Kurs walutowy (na koniec okresu, złoty do dolara amerykańskiego; złoty do euro):
1 USD: a) czerwiec 2003: zł b) grudzień 2003: zł
c) czerwiec 2004: zł d) grudzień 2004: zł
1 EURO: a) czerwiec 2003: zł b) grudzień 2003: zł
c) czerwiec 2004: zł d) grudzień 2004: zł

12. Ile Pani/a zdaniem wyniesie średnia płaca (w zł) w:
- 1.1. sektorze publicznym: a) w grudniu 2003 r. b) w grudniu 2004 r.
- 1.2. sektorze prywatnym: a) w grudniu 2003 r. b) w grudniu 2004 r.

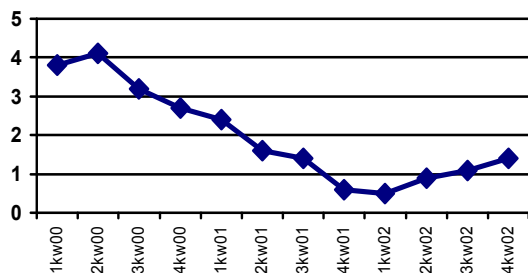
III. Przyszła polityka gospodarcza Polski i jej efekty:

2. Czy złotego należy zdevaluować przed wejściem do strefy euro?
- a) tak, do wartości zł za 1 euro b) nie c) nie wiem
3. Jaki wpływ na rozwój gospodarczy Polski będzie miało jej wejście do Unii Europejskiej?
- 3.1. w okresie do 3 lat po wejściu:
- a) b. pozytywny b) pozytywny c) neutralny d) negatywny e) b. negatywny f) nie wiem
- 3.2. w okresie 4-10 lat po wejściu:
- a) b. pozytywny b) pozytywny c) neutralny d) negatywny e) b. negatywny f) nie wiem
4. Jaki wpływ na rozwój gospodarczy Polski będzie miało jej wejście do Unii Gospodarczej i Walutowej (wprowadzenie euro)?
- 4.1. w okresie do 3 lat po wejściu:
- a) b. pozytywny b) pozytywny c) neutralny d) negatywny e) b. negatywny f) nie wiem
- 4.2. w okresie 4-10 lat po wejściu:
- a) b. pozytywny b) pozytywny c) neutralny d) negatywny e) b. negatywny f) nie wiem
5. Jaki wpływ będzie miało wejście Polski do Unii Europejskiej na polskie
- (proszę wybrać jedną z odpowiedzi ze skali, oznaczonych poniżej od "a" do "f"):
- 4.1. rolnictwo – 4.2. przemysł lekki – 4.3. przemysł ciężki –
- 4.4. budownictwo – 4.5. na ogólną konkurencyjność gospodarki –
- skala: a) b. pozytywny b) pozytywny c) neutralny d) negatywny e) b. negatywny f) nie wiem
6. Czy Pan/i zdaniem – w związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej – można spodziewać się, że obciążenia podatkowe:
- 6.1. przedsiębiorstw: a) zwiększą się b) nie zmienią się c) zmniejszą się d) nie wiem
- 6.2. osób fizycznych: a) zwiększą się b) nie zmienią się c) zmniejszą się d) nie wiem
7. Jakie działania polski rząd powinien wprowadzić dla szybszego "dogonienia" UE?
-
-
-

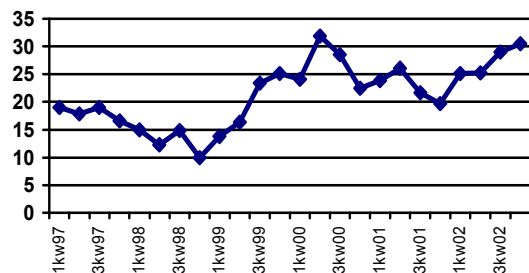
IV. Metryczka:

1. Jaką dziedziną zajmuje się Państwa jednostka (można zakreślić kilka odpowiedzi):
- a) makroekonomia b) metody ilościowe c) rozwój regionalny i lokalny d) zarządzanie
- e) przedsiębiorstwa f) konsumenci g) polityka gospodarcza h) inną, jaką?
2. Czy Państwa zdaniem ta ankieta powinna być przeprowadzana cyklicznie: a) tak b) nie
- Co należałoby w niej zmienić?
3. Czy chcieliby Państwo ponownie wziąć udział w niniejszym badaniu? a) tak b) nie c) nie wiem
4. Jeśli tak, to prosimy o wskazanie osoby, z którą moglibyśmy się w tej sprawie w przyszłości kontaktować.
- Prosimy również o informację, czy jest możliwe byłoby wypełnienie kolejnej ankiety w sposób elektroniczny (np. e-mailem)? Prosilibyśmy wtedy o podanie adresu e-mail:

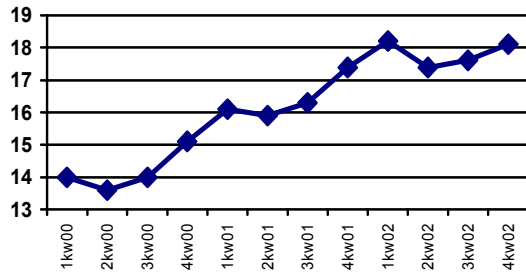
Rys. 1. Stopa wzrostu realnego PKB w UE w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (w %), Eurostat

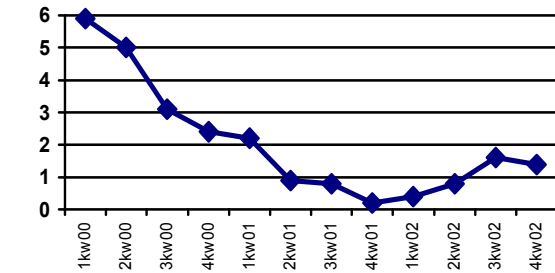
Rys. 2. Ceny ropy naftowej w Europie (Brent, FOB, na koniec kwartału, w dolarach za baryłkę), U.S. Department of Energy

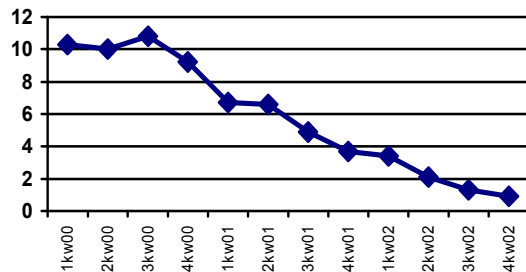
Rys. 3. Stopa bezrobocia w Polsce (w %, na koniec kwartału), GUS

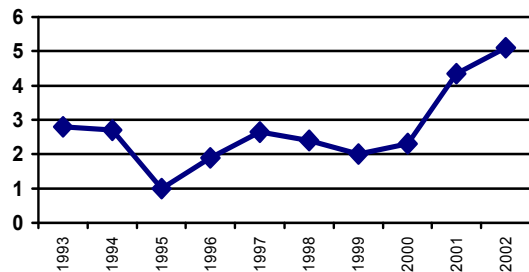
Rys. 4. Stopa wzrostu realnego PKB w Polsce w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (w %), GUS

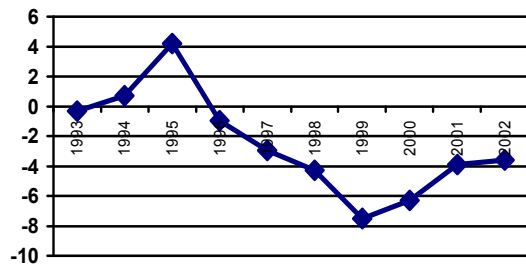
Rys. 5. Stopa inflacji w Polsce (CPI, na koniec okresu w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, w %), GUS

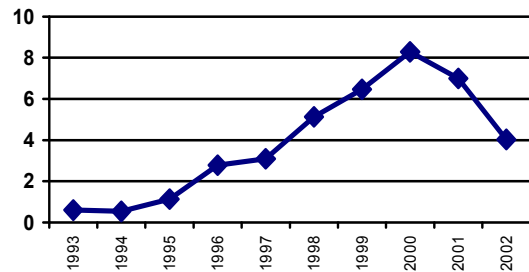
Rys. 6. Deficyt budżetowy w Polsce (na koniec okresu, w stosunku do PKB, w %), GUS oraz oblicz. wł.

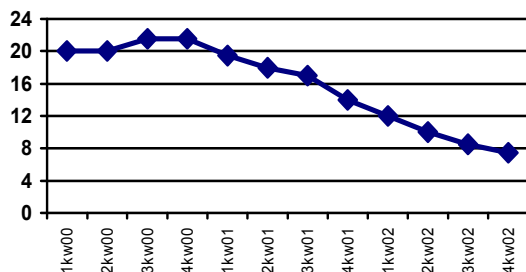
Rys. 7. Bilans obrotów bieżących w Polsce (na koniec okresu, w stosunku do PKB, w %), GUS i obl. wł.

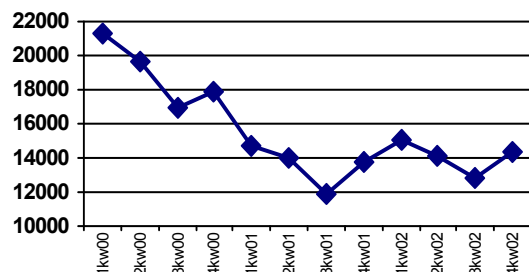
Rys. 8. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski (na koniec okresu, w mld USD), GUS

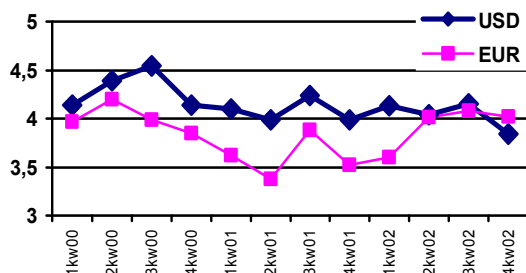
Rys. 9. Stopa redyskontowa NBP (na koniec okresu, w %), NBP

Rys. 10. Wartość indeksu WIG na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (na koniec okresu, w pkt.), "Rzeczpospolita"

Rys. 11. Kurs złotego do dolara i euro (na koniec okresu), NBP

Rys. 12. Średnia płaca (na koniec okresu, w zł), GUS

